

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: FÉLÉLŐS szerkesztő: Kiadja
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapest és vidéken egyaránt

egyes számonként 2 krajcár

Az előfizetési díj az eddiginek fele:

7 frt helyett 7 korona félfévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

A mentő idea.

Budapest, január 29.

(v.) Smialovszky Valér mint ember pompás jó fiú; mint politikus okos és óvatos tudott a közelmultig lenni; híres volt arról, hogy jól megrága, amit mond, kétszer is megfontolja, amit cselekedni akar, s ha jól megfontolta kétszer, akkor alszik még rája egy harmadikat, mert hátha időközben megváltoznak a viszonyok. Nemcsak földije volt a jóízű emlékü néhai való Matuska Péternek, akit *báronnytalpu* néven adott át Mikszáth Kálmán a halhatatlanságnak, hanem néminemű politikai jellemrokonoságot is tartott vele. Tónak tótabbik maradtak nála a Házban Matuska elhunyt után is: de a Felföld küldöttei közül a leghásonyaltalpubb ő vala. Mióta a világra jött, mindig ó-liberális volt; rokonszenvei, összeköttetései, becsúgyai mindenha az ó-liberális csoporthoz fűzték. A nyáron egyszer csak nagyot fordult jó Smialovszky Valér. Kimchetőnkje támadt a szabadelvűpártból. Haborzott egy ideig, kikhez szegődjék; Andrassyékhoz-e, kik a Széll Kálmán lobogója alatt próbáltak tömörülni, avagy ahhoz a furcsa csoporthoz, amely magamagát úgy nevezte, hogy: „a Nagy Ferenc elnöklése alatt gyülekezni szokott árnyalat”. Demokratikus hajlandóságai, vagy talán az a körülmény, hogy Nagy Fe-

rencék többen voltak Andrassyéknál, szóval: valami ilyes nagyjelentőségű körülmény ama hosszunevű és mégis névtelen pártárnyalat vonzókörébe ragadta, amelyben Apponyi Albert volt a központ, a volt nemzeti párt volt a törzskar, a sleppet pedig a többségnek ama tagjai alkották, akikkel el tudták valahogy hitetni, hogy a bécsi hatalmasságok mindenáron nemzeti hadseregpolitikát akarnak s tehát Széll Kálmánt csupán azért tették el láb alól, hogy valahára Apponyit állíthassák a kormány élére. Hát ebbe a csoportba vetődött a jó Valér, — talán legfőképp azért, mert a zászlótartóul kiválasztott Nagy Ferencnek hatalmas atléta-alakja roppantul imponált neki. Vagy talán azt gondolta magában, hogy most már elég hosszú ideig volt merkantilista, idejénvaló lenne tehát a Zselénskiekkel, Károlyi Sándorokkal, Nagy Ferenccekkal próbálkozni, akik bizonyosan azért csoportosulnak külön, hogy a kellő pillanatban Apponyi Albert vezérlete alatt otthagyják a faképnél a szabadelvűpártot. Ez volt a Smialovszky fairje. Amde pörüljart vele szegény. Pörül mindenképpen. Mert először is a vidékről ugyanaznap jelentette be a ketős ülések miatt való kiválasztását a szabadelvűpártból, amely napon Tisza István a kettős ülésekről lemondott. Másodsor pedig a Nagy Ferenc listáján nyilvántartott slepp kilencven embere közül alig harminc szakadt el a liberális párttól, a többi — aláírás ide, aláírás oda — szépségesen bennefejtette magát. És harmadsor akikkel menni akart Smialovszky, azok siettek leginkább benmaradni: Zselénski Róbert is, Károlyi Sándor is, sőt — óh, csodák csodája! — Nagy Ferenc is, az atléta-termettű zászlótartó, akiben a jó Valér a legerősebben bízhatott.

No, se baj, ha kicsöppentünk, hát legyünk legalább az új pártállásban hasznosak: — ez lehetett a Smialovszky Valér vezérő gondolata, amikor közmelegletésre néhány nappal ezelőtt a pártközi értekezlet

eszméjével állt a t. Ház elé, mint olyan biztos expedienssel, amely lehetővé tenné a békés kibontakozást. Magányában — mert hisz az új környezet közepette Smialovszky Valér elég magányosnak érezheti magát — vajjon hogyan bukkanhatott erre a gondolatra? A saját fairje volt-e, vagy talán mások sugallták beléje? Ha a saját fairje volt, bizony gyana-kodóbb lehetett volna szimatjával szemben, amely őt a kiválás módja s ideje dolgában alaposan félrevezette. Ha pedig mások sugallták, akkor hová lett legujabban az ő mindig bevált politikai óvatossága? Holtan született gyermeket hozott a világra Smialovszky Valér. A pártközi értekezlet eszméje a mai viszonyok között merő képtelenség. Ezt senki sem tudja jobban, mint azok, akik a lehangosabban kardoskodnak mellette: a néppárt s az Apponyi-csoport. Mert ugyan mely kontroverziákat tudná ama pártközi értekezlet békésen elsimítani? Gróf Batthyány Tivadar, a Rakovszky István táján elhelyezkedett balközépi csoportnak egyik befentesé, ma felsorolta a pártközi konferenciának szánt munkaanyagot. Ezen elég hiteles forrás szerint az adminisztráció irányítva és szellemével, az agrárpolitika jövőjével, a Tisza-programm és a Széll-programm közt mutatkozó különbségekkel kellene amaz értekezletnek foglalkoznia. *Tehát egytől-egyig olyan dolgokkal, amelyek miatt nem folyik az obstrukció.* Hát mit ér az, ha egyetértés jó létre a kormány s a nem obstruáló ellenlék közt olyan kérdésekben, amelyek az obstrukció anyagával a leglazább kapcsolatban sem állanak?

Miért folyik az obstrukció? Ugronék azt mondják, hogy a magyar kommandónyelvért. Nap-nap után fogadkoznak, hogy leszerelésről szó se lehet mindaddig, amíg a közös hadsereg ormán diadalmasan nem lobog a magyar vezénylet zászlaja. A néppárt és Apponyiék váltig bizonykodnak, hogy ők nem obstruálnak, sőt a leghatározottabban elítélik az obstrukciót. Nem ők tehát azok, akiket le

TÁRCA

A leves.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Goda Géza.

Egy festő barátom mesélte.

Az asszonyokon soha ki nem foghat az ember. Igaz ésjárásuk van, hogy azon mi soha el nem igazodhatunk s minden bölcsesége a világnak semmisséggé válik, ha ők elkezdnek gondolkodni. Festhetsz neki olyan képet, mint Rafaél és építhetsz olyan monumentumokat, mint a Szent Péter temploma, ők kitalálnak valamit, ami mindennél nagyobb.

Ezt legjobban akkor láttam, mikor a feleségemmel uton voltam tavaly. Az asszony betegeskedett egy kissé, halovány lett egyszerre s idegeskedett. Februárban hát elvittem utra.

Megyünk együtt, karonfogva. Valami képtárban jártunk délelőtt s láttam, hogy nagyon érdeklik a dolgok. Magyarázom neki, hogy ez a sok kép mint a tizenhatodik századból való s hogy nézze meg, micsoda szinpompa, micsoda melegség és milyen csodás fény ömlik el rajtuk.

— Nagyon szép, — mondja s látom az arcán, hogy csakugyan szépek találja. Csodálkozom, hogy ennyire tetszik neki mindez, holott az volt a meggyőződése, hogy szakértelem nélkül az abszolút szépségeket sem tudja élvezni az ember. A feleségem pedig éppenséggel nem ért semmit a képekhez.

Tovább magyarázom neki, hogy nézze csak meg ezt a Tiziant. Micsoda mélység.

— Az, — mondja — csakugyan, micsoda mélység!

— És ez a haj! Milyen selymes!

— Valóban — mondja — mintha igazi selyem volna.

— Látod — mondom — ezek a világ nagy csodái. Nem az emberekben kell keresni az élet gyönyörűségeit, hanem az emberi nagy alkotásokban. Ezek itt mind a szellem óriásainak munkái. Ezeket kell megérteni, ha az ember boldog akar lenni ezen a világon, s minél inkább belehatolunk ezeknek a dolgoknak a titkaiba, minél inkább megérezzük azt a nagy lángolást, amely alkotóiknak szívét perzselte, annál inkább élvezük a világot. Ugy-e érte, amit mondok?

Az asszony rám néz és mosolyog.

— Hogyne — mondja. — Ertem.

Egészen belekapaszkodik a karomba s így viszem őt egyik képtől a másikig. Aztán, hogy végigjárta vele az egész galériát, kiviszem az utcára, az oszlopos csarnokok alá, ahonnan pompásan látszik a tenger. Kis vitorlás-hajók usznak a vizen s aranyosan csillan meg a víz, amint barázdát hasít benne a tovasikló száz meg száz gőzhajó.

— Látod, — mondom — ez is a kultura munkája, amely nyeret vetett a nagy víz hátrára. Ezt mind az emberi ész teremtetted.

— Ezt? — kérdi báméskodva — A vizet csak nem?

— Nem, — mondom — a vizet, azt nem. De a hajókat és azt a pompás, magas köpartot, amely a vizet határok közé szorítja. Es ezeket a palotákat. A nagy csillogó éreszobrokat.

— Látom — mondja boldogan — Ezt mind az emberi elme találta ki.

— Igen. Ennél érdekesebb dolog nincs a világon. Nézd meg ezt a szobrot!

Az asszony nézi. Egy papot ábrázol a szobor, amint kiterjesztett karjaival áll s a lábával tipor egy könyvet. A szobor aljából lángnyelvek törnek elő.

— Oh, — mondom s megállítom az asszonyt. — Ezt nézd meg. Ezt nagyon nézd meg. Ez az emberi értelem nagy diadalának a szobra.

— Ez? — kérdi az asszony s rámnéz. — Ez?

— Ez — mondom.

— Hisz ez egy pap.

— Az. Egy pap. De minő pap, kedvesem! Ez a pap, akinek éreszobra előtt állsz, a leghatalmasabb emberi szervezet ellen mert sikra szállani. A lábával tiporta a törvényeket, amelyek békában akarták tartani az emberi lelkiismeretet s fölrugta azokat, akik reformatori törekvésének utját állták. Látod, hogy ragyog feje fölött a nap sugar?

Csakugyan. A szobor ércén most csillogott a nap sugar s a reformator ott állt ragyogó szépségében. Bámultam s el kellett ismernem, hogy soha ilyen szépek nem láttam még ezt a szobrot.

A szemközti fekvő templomban éppen delet harangoztak s a messze tenger fölött, napugarrakkal elvegyülve, szállt a hang. Gyönyörű volt s a lelkesedés elragadt. Beszéltem az egyházzal, amely annyit vétkezett az emberi gondolat ellen, s éreztem, hogy szavamban lobog a szenvedély tüze.

Az asszony ott állt mellettem s hallgatott. Erősen fogta a karomat s figyelt. A szemét vizgáltam, amely égett a gyönyörűségtől.

Hirtelen elereszti a karomat. Látom, hogy

kellene szerelni, mert ők, ha igaz, nem is harcolnak. Akik pedig harcolnak, azok hozzátököttek szavukat és politikai jellemüket ama fogadalomhoz, hogy semmiféle agrár politika, semmiféle adminisztratív szellem, semmiféle kormányzati jogtisztélet kedvéért el nem állnak a harcától. Mert az ő céljuk, amelyért halálmegvetéssel küzdenek, egységgyedül a magyar vezényleti nyelv. Ha ezt tudva, a néppártiak és Apponyiék mégis lelkesen üdvözlik a pártközi egyezkedés eszméjét, akkor fel kell róluk mint okos emberekül tételünk, hogy tudomásuk olyasvalamiról, amit senki más nem sejt kivülük. Akkor nekik ugyanis olyasvalamit kell tudniuk, hogy Ugronék a magyar vezényleti nyelven alul is adnak a békét, ha Tiszának nem, talán másvalakinek. Talán olyasvalakinek, aki a politika egyéb vonatkozásaiban jobban megközelítelen az agronista ideált a mostani kormányánál. Ha ilyesmiről tudomásuk nincs, akkor mi értelme lehetne a pártközi konferencia feszegetésének, amely ő szerintük is a világ mindenféle dolgával foglalkoznék, csak éppen a vezényleti nyelv kérdésével nem?

Volna még egy második feltevés is, de ezt, mint tökéletesen képtelent, már eleve ki kell sejtetnünk a kombinálható lehetőségek sorából. Akkor is volna ugyanis értelme a Smailovszky javaslatának, ha Rakovszkyék és Apponyiék ama pártközi értekezleten arra akarnák kapacitálni a kormányt, hogy vagy hozza meg az Ugronék megnyugtatása érdekében a magyar kommandót, vagy pedig mondjon le s adjon helyet olyan kabinetnek, amely vállalná az Ugron-párt egyetlen békefeltételének a koronánál való kieszközölését. Ámde e feltevésnek az volna az előfeltétele, hogy Rakovszkyék és Apponyiék a jelen időpontban kivívhatónak tartásák a magyar vezényleti nyelvet. Már pedig ez az előfeltétel tökéletesen hiányzik. Ezt egész bizonyosan tudjuk. Tudjuk magától gróf Apponyi Alberttől, aki a magyar nyelv teljes jogait a hadseregben „előbb vagy utóbb” kivívhatónak tartja ugyan, de a mostani pillanatban nem; és tudjuk magától Rakovszky Istvántól is, aki csak nemrég mondotta a Házban, hogy a magyar vezénylet dolga nagyon szimpatikus neki, de kivívhatónak azt mostanában nem tekinti. Megváltoztatták volna az urak időközben e véleményüket? Ha igen, álljanak elő az új álláspontjukkal, fejtsék ki indító okaikat s vállaljanak nyílt felelősséget amaz élesztő hatásért, amelyet a pártközi értekezlet eszméjének felvetése az obstrukcióra

szemmeláthatólag gyakorolt. Ha pedig nem módosult a véleményük, hát akkor minek bátorítják helyesléseikkel szegény Smailovszkyt az olyan uton való haladásra, amelyről ők maguk tudják a legjobban, hogy célhoz nem vezet?

A várakozás napjai.

Budapest, január 29.

Február harmadikáig számláljuk a várakozás napjait. Addig meggondolhatja magát az obstrukció, de azután már csak a szünet s utána az erős kéz következhetik.

Az obstrukció azonban egyelőre játszik. Labdának veszi a felelősséget s minthogy tegnap a miniszterelnök az obstrukció felé dobta, ma a harcos csoportok visszadobták a felelőség labdáját. Így csinálták ezt ki maguk között még tegnap este. A megállapodáshoz képest Sággy Gyula az Apponyisták képviselőiben számon fogja kérni a miniszterelnöktől, hogy miért nem engedi napirendre tűzni Smailovszky Valér indítványát, ha a rend helyreállítását komolyan óhajtja, — Szederkényi Nándor pedig az Ugronisták nevében ki fogja jelenteni, hogy ők szívesen lemondanak a rendkívüli fegyverek használatáról, ha legalább a jövőre nézve kapnak megnyugtatást a magyar vezényleti nyelv dolgaiban. Azt képzelték, hogy így a béketervek meghibásításának felelőségét szépen visszateszik a miniszterelnök nyakába. Azt mondog, hogy mi nem akarunk békét: nohát akarunk, de te vagy az, aki esőkönyösködsz!

Tizsa István átlátotta a mai taktikán is. Azzal felelt meg révén, hogy belement Sággy Gyula proposíciójába. Az országnak is, neki is mindegy — ugymond — mivel töltik az urak az időt. Hát tűzzük ki holnapra Smailovszky indítványát. Ne legyen kifogása az obstrukciónak.

De felhasználta a miniszterelnök az alkalmat még valamire.

Az ő tegnapi riadója fölött elszincerizált az ellenzék sajtó. Találgatta, hogy mire kopta meg a kormány a király jóváhagyását, mire nem? Csak az erős rendszabályokra? Vagy a Ház felhasználására is? Az ellenzék sajtó azzal vizsgálta magát, hogy a feloszlásra mégsínes felhatalmazása Tiszának. Nos, ezt a mesterséges homályt is eloszlatta ma a miniszterelnök. Senki se kételkedhessék, hogy mire van felhatalmazása a kormánynak. Kijelentette tehát, hogy a taktika s a harc fejezeteinek megválasztása a parlament belső ügye, amihez királyi felhatalmazást kérni nem kellett és nem is kell. Amihez felhatalmazást kellett kapni, az igazán az — ultima ratio.

Most már tehát világos: Tiszának kezében van a feloszláshoz való felhatalmazás.

Ez volt a mai ülés egyetlen jelentős eseménye. Aztán folyt tovább a rendes obstrukció s az ülést kibeszélte gróf Baththyány Tivadár és Mukits Simon, amit annál könnyebben megtehettek, mert, Pichler Győző temetésére való tekintettel, a Ház ma csak két óráig tanácskozott s az ülés végén még Lovász Márton sűrűs interpellációját is meghallgatta.

A sűrűs interpelláció előtt a Polónyi-Zboray-ügy nyilvános elintézéséért volt két rövid felszólalás...

A képviselőház ülése január 29-én.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: gróf Tizsa István, Nyrgy Sándor, Tallián Béla, Cseh Ervin.

Elnök Az ülés megnyitása után jelenti, hogy napirend előtt felszólalásra adott engedelmet Sággy Gyulának és Szederkényi Nándornak. Jelenti azt is, hogy Lovász Márton sűrűs interpellációját jegyzet be, tekintettel tehát arra, hogy Pichler Győző temetésé délután 3 órakor lesz, ajánlja, hogy d. u. 2 órakor térjen át a Ház az interpellációra. (Helyeslés.)

(Békegalambok.)

Sággy Gyula szava akarja tenni azt az indítványt, amelyet tegnap a többség leszavazott, jöjjel meg mutatja meg a kibontakozás útját. A miniszterelnök ezt a békére való felhívást ebben a Házban teljesen idegenszerű előkelőséggel ignorálta. (Ugy van! balfelel.) Egy hang jobbról: Így akar bekülni! A miniszterelnök azt mondotta hogy mielőtt az erőszakos eszközökön nyul, még egyszer meg akarja kísérelni a békés kibontakozást (Felkiáltások a jobboldalon: Ezt nem mondta!) Van még mód a békés meg egyezésre. Helytelen dolog, hogy a kormány már előzetesen megnyerte a korona jóváhagyását az erőszakos eszközök alkalmazására. (Felkiáltások jobboldalon: Azt sem mondta! Hogy lehet így perdeni! Egy hang: Alkotmányos eszközökről beszélt!) Az ultima rációt másképpen nem tudja érteni, de ha nem ezt az értelmet tulajdonította annak a kormány, nagyon örül. Nem tartja megengedhetőnek, hogy a kormány a koronát is belevonja az erőszakos eszközök felhasználásába. (Ellenmondások a jobboldalon.)

Ilyen körülmények közt ki kell tűzni azt a békefeltételt indítvány holnapra.

Madarász József: Ime, békejobbot nyujt! (Derűség a bal oldalon.)

Sággy Gyula: Ha a többség most sem fogadja el az indítványt, ez annak a jele, hogy nem akar békét, mert minden áron erőszakhoz szeretne nyulni. (Zajos helyeslés a baloldalon. Ellenmondások és felkiáltások jobbról: Gyanúsítással nem lehet békét kötni!)

Gróf Tizsa István miniszterelnök: A mai viszonyok között most már mindegy az országra nézve, hogy mivel tölti az időt az ellenzék nincs kifogása tehát az ellen hogy holnapra tűzték ki Smailovszky indítványát. (Zaj a baloldalon.) Békekötésre sohasem tett kísérletet, most se teszi. A kormánynak és a többségnek mennie kell a maga útján, (Zajos helyeslés a jobboldalon.) de úgy, hogy lehetővé tegye a többségnek a békés kibontakozást, (Zajos helyeslés és tiszteletteljes felkiáltások a jobboldalon.) Kerekre tagadja hogy erőszakot helyezt volna kilátásba; azt mondotta, hogy el van tűzve a rendelkezésre álló alkotmányos eszközök teljes kimerítésére. (Élénk helyeslés jobboldalon.) A koronát nem vonta bele, de a dolog természetéből követeli, hogy a midőn alkotmányos eszközök alkalmazásáról van szó, ahhoz ki kell kérni a korona előzetes jóváhagyását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) De az is magától értetődik, hogy eszébe juttatni a koronára, amikor a parlamentben követendő taktikának megváltoztatására készül. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Madarász József a házszabályokhoz kér szót. Helytelen dolog, hogy a miniszterelnök mindig koronáról beszél a király helyett; ez veszedelmes alkotmányos jogainkra nézve.

Szederkényi Nándor: Eötvös tegnapi beszéde kapcsán hangsúlyozza, hogy párta nem zárkózott el attól, hogy a kormánnyal érintkezzék; udvariasságot udvariassággal viszonzott. A személyes érintkezést az ő párta nem kerüli és nem tudja, miből lehetne arra következtetni, hogy ők nebeztelének a miniszterelnökre, amiért nem úgy viselkedett volna az ő párta irányában, mint tette Kossuth Ferenc táborával szemben. Párta nem tud kanapépürről; megragadta mindig az alkalmat a személyes érintkezésre, ennek adja bizonyosságát most is, amikor elfogadja Smailovszky indítványát. (Helyeslés a baloldalon.) De hiába várja a kormány azt, hogy párta megtagadja a küzdelmet és a célt, melyért harcolt. Khuen alatt is elmentek ők a küzdelem legvégső határáig, azonban arra nincs semmi hajlandóságuk, hogy most abahagyják a küzdelmet csak azért, hogy két hét múlva folytassák. Ha most nem ad a kormány biztosítékot a magyar vezényleti nyelv behozatalára, két hét múlva sem fog adni s ők így inkább most folytatják a harcot, amelyet nem is fognak feladni soha. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

nem azt hallgatja, amit beszélnek, hanem valami másra figyel.

Nem érdeklik ezek a dolgok, gondolom sértődötten és el vagyok keseredve. Az asszonyoknak beszélhet az ember olyan szépen, mint Demosthenes. Nem figyelnek, ha nem érdeklí őket.

Ehhalgatok. Perczekig állunk így szótlanul. Bennem a sértett hiúság.

— Nem érdekel — mondom eszöndesen.
— De, igen — feleli — Gyönyörűen beszélsz.
— Nem, — mondom — látom, hogy az egész dolog nem érdekel. Egy szót sem fogok szólni többé.

— De kérlek ...
— Nem. Nem.

Hallgatunk. Erzi, hogy megsértett s szorosabban simul hozzám. Újból könyörögni kezd, hogy beszéljek.

— Hagyj! — mondom szigorúan — En nem szoktam az üres falaknak beszédeket tartani. Elhozak ide, hogy egy kissé kineveljelek s hogy megismertesselek a világ csodáival. Azt akarom, hogy a lelkedet kiművelés s hogy otthon hozzá tudj szólni ezekhez a dolgokhoz. És amikor itt órákig szavalok és magyarázok, akkor a jó Isten tudja, hogy mire figyelsz, mi jár az eszedben.
— Haragszol? — kérdi ijedten.
— Haragszom. — mondom sóhajtvá — Semmi reményem sincs, hogy miveltelek asszony válik belőled.

Szótlannal megyünk tovább. Végig a parton, az olajfas sétányon s még akkor sem beszélünk egymással, mikor már a vendéglő teraszán ülünk s ebédelünk. Az asszony egyre elem tolja a tálat, a legjobb felakatok szegegeti ki számomra s az epret ujjamnyi vastagon hinti tele cukorral.

— Köszönöm — mondom — Nem kérek.
— De kérlek — mondja — ne haragudjál.

Ezentul figyelni fogok. Csak most az egyszer ...
— Nem, — mondom — Ezt sohasem bocsáthatom meg neked és kétségbe esem, ha rá gondolkodom, hogy milyen sivár lelki életet folytatsz.

Az ebédnél egy szót sem beszélünk, sőt ebéd után, mikor szobánkba térünk, szó nélkül heverek le a dívánra. Az asszony mosolyog.
— Hát — mondja — igazán haragszol?
— Igazán.

Most odajön hozzám s leül a pamlag szélére. Lehajtja a fejét s gondolkodik.
— Mondhatok valamit? — kérdi.

— Csak mondjon. — felelem — De előre figyelmeztetem, hogy nem békülök ki.

— Csak még az egyszer.

— Nem. Mindaddig nem, amíg meg nem mondja, hogy hol járt az esze, miattal én beszéltem.

Az asszony most már sirva fakadt. Aztán rám borul s azt mondja:

— Mikor beszéltél, hát nem érdekelt. De azért figyeltem s erővel érteni akartam, amit mondasz. Egy kissé éppen érteni kezdtem, amikor egyszerre harangozni kezdtek.

— Harangozni? — kérdem — Mi közöd neked ahhoz, hogy harangoznak?

— En nem tehetek róla, de mikor harangoztak, akkor eszembe jutott, hogy most dél van s hogy otthon, Pesten, a kis fiamnak éppen most adja oda nagymama a levest.

— A levest? — kérdem bámulva.

— Azt. És féltem, hogy nem fújtlák meg eléggé s a gyermek elégeti a száját.

(Az unjomegajánlás.)

Gróf Batthyány Tivadár a katonai követelések kapcsán foglalkozik azokkal az engedményekkel, amelyeket a hadügyi kormány megadott a cseheknek, és óva int attól, hogy a magyar ellenzék közösségre lépjen a csehekkel, akik a száv tőrekvességek rokonszenveznek. Ugy látja, hogy megvan minden előfeltétele a békés megájdapodásnak. (Helyeslés a baloldalon.) Fogadják el a kormány az erre irányuló indítványt és küldje ki a pártok tagjaiból alakítandó bizottságot, amely keresni fogja és bizonyítja meg is találja a kölcsönös megegyezés módját. (Helyeslés a baloldalon.)

Mukos Simon fejtegeti az okokat, melyek arra bírták, hogy elhagyja a koalíciós pártot és vitára teszi a szabadelpárt katonai programjával. Határozati javaslatot nyújt be, amelyben utasítani kéri a kormányt, hogy a Magyarországon levő katonai nevelés és tisztekező intézeteket helyezze a magyar honvédelmi miniszter felügyelete és hatásköre alá. (Helyeslés a baloldalon.)

(Személyes kérdésben.)

Polónyi Géza felhossa, hogy őt Zboray első ízben azzal gyanúsította, hogy a miniszterelnök iránt bizalmát nyilváníttotta és a kormányt támogatja tovább, hogy a fővárosnál a Kossuth-szobor felállításának elodázásában taktáit. Erre ő rágiaromnak mondta ezeket a vádakat. Azóta meggyőződött hogy Zboray később e két állítására nézve olyan felvilágosításokat adott, amelyek feltévést tárgyalanná tették, kijelenti, hogy nem vonatkoztatta Zboray személyére megjegyzését.

Holló Lajos ennek kapcsán szóvá teszi hogy Zboray rá hivatkozott mint aki hibáztatta Polónyi eljárást Khuen-Hédervány irányában. Biztosítja Polónyi, hogy őbizsemiségében nem kétekedett.

Keskenythy Ferenc kéri a Házat, hogy beszédét holnapra halasztassa el.

Előnk: A holnapi ülés napirendjére Smialovszky indítványának megokolását és az unjomegajánlás vitájának tolytatását tűzi ki.

(A póttartalékosok ruhája.)

Lovassy Márton sürgős interpellációt intéz a honvédelmi miniszterhez. Panaszos levelet kapott egy póttartalékosától, hogy ilyen nagy hidegben az ezrednél vászon nadrágot, bínyos lábbelit és rossz köpenyt adnak a póttartalékosoknak. Kéri a minisztert, hajlandó-e sürgősen intézkedni, hogy a póttartalékosokat téli ruhával lássák el? (Helyeslés a baloldalon.)

Nyír Sándor honvédelmi miniszter: Megköszöni, hogy az interpelláló olyan jó szívet van a póttartalékosok iránt, de jobban örülne annak, ha az obstruálók nem tették volna ki a póttartalékosokat annak a csapásnak, hogy télviz idején kelljen bevonulniuk. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj baktól.) Jó volna, ha megnéznék azt a zarandoklást, amely naponta végbemegy a honvédelmi miniszteriumban: nyomorgó családok kéri vissza kenyéreszöket, a póttartalékosokat, (Zajos helyeslés a jobboldalon. Mozgás a baloldalon.) Bizonyára megcsináltak rajtuk a szívük és most a tizenkettedik órában megadnak az unjomokat, hogy a póttartalékosokat menél hamarabb haza lehessen bocsátani. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások baktól: *Est már hallottuk! A nadrágról beszéljen!*) Nem hiszi, kétségbe vonja, hogy a póttartalékosokat szabálytalanul ruházzák volna fel. Igaz, hogy nem kapták a legjobb rendbeli ruhát, hisz gyakorlatra való felszerelés jár, de az lehetetlen, hogy téli idején vászon nadrágot adtak volna a póttartalékosoknak. Mindazonáltal megindítja a vizsgálatot. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Lovassy Márton azt feleli, hogy sajnálja, amiért olyan konklúziós hangon intézte kérdését a miniszterhez. (Zaj a jobboldalon. Helyeslés a baloldalon.) A törvényhozás nem azért alkotta meg az 1888. XVIII. törvényeket, hogy a kormány az unjomegajánlás jogát kihasználva és politikai presztízt gyakorlaton az ellenzékre. (Tezsés és helyeslés a baloldalon.) Nem kérnek a póttartalékosok új ruhát de ne adjanak nekik ebben a csikorgó hidegben vászon nadrágot. Nem veszi tudomásul a miniszter válaszáat. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Előnk: Mivel a miniszter vizsgálatot fog elrendelni, ez a váasa nem tekinthető véglegesnek, tehát nincs helye most a szavazásnak.

Az ülést délután 2 órakor bezárja.

BELFÖLD

A helyzet.

Budapest, január 29.

A Smialovszky-féle indítvány hívei biztatók lettek, hogy gróf Tisza István nem ellenzte az indítvány megokolásának holnapra való kitűzését, ámbár a miniszterelnök erősen hangsúlyozva megmondotta, hogy csak azért egyezik bele az indítvány megokolásának napirendre tűzésébe, mert mindegy most már, hogy az obstruálók mivel ölik az időt. Akik mégis reménykedtek, azok is kiábrándulhattak estére. A szabadelpárt ugyanis értekezletet tartott, amelyen kimondotta, hogy az indítvány tárgyalását ellenzi. Eliesik tehát minden kombináció, amely a miniszterelnök mai beszédéhez kapcsolódott.

Valószínűleg onnyi alapja van annak a

kombinációnak is, amelyet a Wiener Allgemeine Zeitung mint egy előkelő politikai személyiség információját közöl s amely szerint legfelsőbb helyen a magyar parlamenti válság békés megoldását óhajtják és Tiszát felhívták, hogy a képviselőház tárgyalásaiban a delegációk összehívása által beálló szünetet használja fel arra, hogy a pártokkal alkudozásokba bocsátkozva, a válság megoldását erősebb eszközök alkalmazása nélkül tegye lehetővé.

Hogy ez is csak kombináció, arra vall, hogy az előkelő személyiség információja is hivatkozik a miniszterelnök mai, teljesen félreértett beszédjére.

Mint jellemző adatot jegyezzük ide egy estilapnak azt a híret, amely minden jel szerint előkelő mánáskörökből származik — hogy a király február 1-re tervezett budapesti utazását bizonytalan időre elhalasztotta.

*

Az országgyűlési szabadelpárt este fél 8 órakor értekezletet tartott, amelynek tárgya Smialovszky Valér ismeretes indítványa volt.

Báró Podmaniczky Frigyes elnök az ülést megnyitván, gróf Tisza István miniszterelnöknek felszólalására a párt egyhangulag elhatározta, hogy Smialovszky Valérnak pártközi konferencia összehívására vonatkozó indítványát nem fogadják el.

A német kereskedelmi szerződés.

Az obstrukció új Eriz-almat lát azokban az előkészítő lépésekben, amelyeket a kormány a német kereskedelmi szerződés előkészítésére folyamatba tett. Holnap ül ugyanis össze Bécsben az osztrák-magyar vámkonferencia, amelynek az lesz a feladata, hogy megtegye az első előkészületeket a Németországgal való kereskedelmi szerződés megújítását illető tárgyalásokra. A magyar kormány kiküldöttjei e végbél már Bécsbe utaztak. Előzőleg a kereskedelemügyi miniszter már régebben értekezletre hívta egybe a közvetlenül érdekelt minisztériumok kiküldöttjeit, abból a célból, hogy az osztrák kormányképviselőkkel megtartandó tanácskozások anyagát a magyar érdekek szempontjából megvitassák. Az így létesített megállapodásokkal felszerelve, indulnak a magyar kormány kiküldöttjei Bécsbe, ahol az osztrák minisztériumok szakelőadói hasonló célból szintén tanácskozásokat folytattak.

Az így előkészített konferenciának az lesz a feladata, hogy a német birodalommal megkezdendő szerződéses tárgyalásokra irányadó meg egyezéseket létesítsen a magyar és az osztrák kormány között. Ez a megállapodás pedig, a kormánykörökből kiindult hírek szerint, azért szükséges, mert nincs már mesze az az idő, amikor a Németországgal való tárgyalásokat meg kell kezdeni.

A német birodalmi kormány részéről ugyanis már ismételtelen történt lépés, bár nem hivatalos formában, a tárgyalások megkezdésére. Az első ilyen lépést Fossadovsky német államtitkár áprilisban tette meg s azóta a berlini nagykövetség utján több ilyen barátságos felhívás is érkezett.

A német kormány tudvalevőleg már megkezdte a tárgyalásokat Oroszországgal, Olaszországgal és Svájcjal, s tisztára véletlen, hogy az orosz szerződést, a közbejött nehézségek miatt, nem kötötte meg, ami minden bizonynal hátrányos helyzetet teremtett volna Magyarországra és Ausztriára nézve. A magyar kormány, az osztrákkal együtt, most azzal a kényszerítő szükségességgel áll szemben, hogy valamely formában megkezdje most már a tárgyalásokat Németországgal, nehogy a szerződés felmondása és az ezzel járó gazdasági hátrányok bekövetkezzenek. A magyar kormány azonban azzal a közjogi nehézséggel áll szemben, amely az 1899. évi XXX. törvényeknek abból a rendelkezéséből ered, hogy a külföldi kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalások meg sem indíthatók addig, míg az osztrák-magyar autonóm vámtarifá véglegesen megállapítva nincs. A kormány ugyan a Széll-kabinetnek a vámtarifára vonatkozó megegyezését véglegesnek és érinthetetlennek valija, de a törvényhozás nem tárgyalhatta le az obstrukció miatt. Így a formai akadály megvan s az obstrukciónak kétségtelenül jó anyaga lesz a támadásra Széll-formula megsértése címén.

A kormány azonban hivatkozik ezzel szemben arra az expedienstre, amelyet az Olaszországgal való provizóriummal követett, s arra, hogy ha ilyen kivételes eljárás megokolt volt egy, bár igen fontos, parciális érdeknek, a magyar bortermeles érdekében megóvása kedvéért, sokkal inkább érdekeltek akkor, mikor jelentékenyen fontosabb érdekekről, az egész magyar nyeresztelés egyetemes érdekeinek megóvásáról van szó. A kormány ezért el van tőkélve arra, hogy, az olasz ideiglenes szerződésnél követett eljárás analógiája szerint, ideiglenes felhatalmazást fog kérni a parla-

mentől a Németországgal való tárgyalások megkezdésére.

A Neue Freie Presse estilapja a holnap összeülő vámkonferenciáról a következőket jelenti: Holnap ül össze a vámkonferencia a magyar és az osztrák kormány delegátusainak részvételével. Feladata az lesz, hogy a Németországgal megindítandó kereskedelmi szerződési tárgyalásra megtegye az első előkészítő lépéseket. A delegátusok elsősorban azzal a kérdéssel foglalkozni, milyen választ adjanak Németországnak ama kívánására, hogy a szerződési tárgyalások már most megkezdődjenek. A válaszbán indítványok is keltenek arra a formára vonatkozólag, melyben a tárgyalások megkezdése végbemenne. Németország és Olaszország írásbeli jegyzékkel készítették elő a szóbeli tárgyalásokat. Kérdéses, hogy most ugyanígy fog-e történni és nem lépnek-e azonnal a szóbeli tárgyalások utjára? Egyuttal a tárgyalás helyében is meg kell állapodni. Lehetséges, hogy a német delegátusok iránti előékenységből, kik eddig mindig a német fővárostól távol tárgyaltak, ezuttal Berlint fogják választani.

Tanácskoznai fognak amaz akadály elhárításáról is, melyet a Széll-féle formula gördít a tárgyalások megkezdése elé. A legközelebbi terv az, hogy a magyar kormány egy héten belül külön törvényjavaslatban felhatalmazást kér arra, hogy Németországgal megkezdessenek a kereskedelmi tárgyalások. Ugy látszik, hogy ez az álláspont jutott kifejezésre azokon a tárgyalásokon, melyeket a közös külügyminiszter a két kormánynyal folytatott.

A vámkonferencia nem foglalkozik ezuttal érdemleges kérdésekkel, hanem arra szorítkozik, hogy előkészítse a tárgyalások formáit. A tárgyalások idejében még nem történt megállapodás, de valószínűleg, ha nem is februárban, de márciusban megkezdik őket. Azzal kell ugyanis számolni, hogy Németország csak most fogott bele az Olaszországgal való kereskedelmi szerződési tárgyalásokba, melyek előreláthatólag több hétig fognak eltartani.

A vámkonferencia összehívásának előzményeiről a következőket jelentik: Németország ismételtelen azzal a kérdéssel fordult Ausztria-Magyarországhoz, vajjon hajlandó-e tárgyalásokat folytatni? Ausztria-Magyarország mindig azzal válaszolt, hogy elvben megvan a hajlandóság, de az a tény, hogy a parlamentek még nem fogadták el a vámtarifát, megakadályozza a kereskedelmi szerződési tárgyalások megkezdését. Németország legutóbbi sürgetésére azonban elhatározta, hogy pozitív választ adnak, mert úgy vélekedtek, hogy a monárkiára megalázó volna, ha a német kormánynak most is ugyanazt az elvben előékeny, de érdemben elutasító választ adnak. A közös külügyminiszter összekötetésbe lépett a két kormányelnökkel és a megállapodás következménye a vámkonferencia összehívása volt.

KÜLFÖLD

Pelletan és Rouvier. Párisból táviratozzák:

A kamara folyosóján élénken vitájkák ma Pelletan tengerészetügyi miniszternek Rouvier pénzügyminiszter beszédére vonatkozó nyilatkozatát. A nacionalisták azt a hírt egykieszenek elterjeszteni, hogy Rouvier le akar mondani, azonban a hírt a leghatározottabban megcáfolták. Ma az a hír, hogy Pelletan és Rouvier tegnap este hosszasan tanácskoztak Combes-bal. A miniszterelnöknek állítólag sikerült megszüntetni a két miniszter viszályát. A Siécle azt hiszi, hogy a nacionalistáktól tervezett és a Pelletan és Rouvier között felmerült véleménykülönbségre vonatkozólag feltendő kérdés hozzá fog járulni ahhoz, hogy a kabinet veszélyeztetett szilárdsága helyreálljon. Gerault Richard szocialista a Petit Republicuében azt kívánja, hogy a hazafias liga falragasza ellen, melylyel a kormánytöbbség 295 tagját akarják a Delsor-ügyben való szavazásuk miatt pellengérré állítani, Delsornak Gambettáról, Ferryről és Loubetről tett nyilatkozatait falragasz utján tegyék közé.

Bryan contra Roosevelt. Bryan, Mac Kinley volt ellenfele, bukása után több ízben kijelentette, hogy többé nem pályázik az elnökségre. Hogy demonstrálja a közügyek iránti közönyösségét, hosszabb időre Európába utazott. Ugy látszik azonban, hogy az 6-világnak levegője küönös hatással volt Bryan vezetésére és lelkére, mert aigbogy visszaérkezett Európából, megkezdte az agitációt — saját jóütsége érdekében. Tegnapelőtt — mint New-Yorkból jelentik — egy monstregyűlésen kijelentette, hogy mint az emberi jogok képviselője, felteszi a kérdelmet a kapitálista elposványodás ellen. Ebből a céből meg fog jelleni a st-louis-i nemzeti gyűlésen, hogy kifojtse programját.

A hererók lázadása. A délnyugat-afrikai német birtokokon kitört lázadásról nagyon szomorú hírek érkeznek. *Okahandát*, a leginkább szorongatott német telepek egyikét a felkelők elfoglalták és *Zuelov* kapitány azt táviratozta Berlinbe, hogy ő maga is csak legfeljebb néhány napig tarthatja magát. *Okahandia* bevételé annál érzékenyebb veresége a német fegyvereknek, mert még a napokban is azt hívték Berlinben, hogy az ottani erődítések ellen hiába harcol a lázadó négersereg. Remélték azt is, hogy *Okahandia* lakosságánál sikerül legalább addig ellentámasztani, míg a *Habicht* ágyúszázadon szállított legénység megérkezik. De hát a segítség nem érkezett meg idejében és *Okahandia* kénytelen volt kapitulálni, mert lakossága egyetlenegy ágyúval sem rendelkezett. Még fontosabb az a hír, hogy a lázadó hererókkal a kafferek egyesültek. Egyik nagyfőnöksége jelensége ez annak a mozgalomnak, amely Dél-afrika fekete lakosságán végigvonul s amely a civilizált Európának még sok kellemetlenséget okozhat. A feketék mozgólódását jórésben Angliának kell tulajdonítani, mert a boer háborúban a bennszülötteket fegyverekkel látta el és harcba vitte a fehér ellenségek ellen.

Berlin, január 29.

Zuelov főhadnagy *Okahandiából* a következő táviratokat küldte küldőnc útján Karibibba:

Január 20. *Okahandia* január 15-ikén — heves küzdelem után — elesett. Még néhány napig tarthatom magamat. A főlásadásra küldött csapatot január 12-én és 13-án visszaverték, miközben, hír szerint, három tartalékos elesett. Nevüket nem tudjuk. A *Windhoekkel* való összeköttetés megszűnt. Ma a visszavonulási összeköttetés helyreállítására és az utánunk jövő katonai szállítmányok biztosítására 70 ember kísérelte meg vasuton Karibibba vonulni. Ma bő jelentés megy.

Január 21. Tegnap délután *Kavatuera* mellett, *Waldau* és *Okasise* között heves küzdelem volt egy 70 főből álló csapattal, mely összeköttetést keresett. Négy halottat és három könnyen sebesültet veszítettünk. Nevük ismeretlen. Az ellenség vesztesége 20—25 halott. A husz méter hosszú hid el lévén pusztítva, megbízható bennszülöttekkel kísérletet meg hirt küldeni Karibibba.

Zuelov továbbá azt jelenti, hogy *Okahandiánál* a kafferek egyesültek a hererókkal. A kafferkon valószínűleg az *Omaruru*tól nyugatra megletelepült hegyi dalmarákat értik.

Az orosz-japán konfliktus. A nagy szélesed közeli vihart jelent. Különösen az olyan haljóslatu csend, mely az orosz-japán konfliktus mai stádiumát veszi körül. Sem Japánból, sem Oroszországból nem érkeznek megbízható hírek. Csak annyi bizonyos, hogy az orosz *válaszjegyek* már elkészült. De hogy valóban elér-e szombatra Tokióba, mint *Pétervárról* jelentik, az már kétséges. Mert hisz előbb a cár fogja átnézni. Es ez aligha végez vele olyan hamar. Ha csak a japánok sürgetőse nem fogja sietésre novatni. De a jegyzék tartalmáról semmit sem árulnak el az orosz forrásból érkező hírek. Csak annyit konstataálnak egybehangzón, hogy ez a jegyzék az utolsó, melyet az orosz kormány Japánnak küld, így hát *ultima* szerű. A japán válasz tehát eldönti a béke vagy háború kérdését. De hogy melyik irányba dönt, az éppen az orosz jegyzékben foglalt engedményektől függ. Így hát ebben az irányban csak a sejtésekre és következtetésekre vagyunk utalva. A támpontok között, melyek erre nézve kínálkoznak, a legfontosabb az, hogy a *Timesnak* Pekingből érkező jelentése szerint, *Cseingti* tábornok tegnap azt táviratozta a külügyi hivatalnak, hogy az orosz hatóságok felszólították, hogy 500 kocsit állítson rendelkezésére *sürgős katonai célokra*. Ebből azt lehet következtetni, hogy Oroszország sem tartja engedményeit olyanoknak, melyekért Japán megköti a békét. Tehát készülődik. De ugy látszik, nem sok szerencsével, mert a kínai külügyi hivatal azonnal azt válaszolta *Cseingti* táviratára, hogy *Khina* elhatározta a *somlegességet* és így a kért kocsik szállítását nem engedheti meg. Ebből a feleletből is lehet valamit következtetni. Azt, hogy *Khina* somlegessége abból fog állni, hogy Oroszország tervét elé állandóan akadályokat fog gördíteni, a japánoktól azonban elégségit és támogatja. A japánok szándékairól különben még annyi hír sem érkezik, mint az oroszok intencióiról. A japán cenzura rendkívüli szigorúsággal működik és a miniszterelnök éppen tegnap jelentette ki a japán újságíróknak, hogy ezidőszereint nem adhat semmiféle felvilágosítást. Így szinte csudaszámba megy, hogy Japán pénzügyi műveleteiről a *Timesnak* Tokióból érkezett jelenté-

séből annyit mégis meg lehetett tudni, hogy a japán kormány haladéktalanul 5 százalékos 100 millió jen összegű belső kölesont bocsát ki 95 százalékos árfolyammal öt évre. A községi földadót pedig, amely évenként 25 milliót jövedelmez, a kincstári hivatalhoz utalja át és felemeli a jövedelmi és a cukoradót, amivel 15 milliót többet ér el, míg további 40 milliót jent az összes nem feltétlenül szükséges munkák elhalasztásával és igazgatási megtakarítással szerez meg. Az ebből a forrásból eredő jövedelem-fokozást, 80 millió jent, elsősorban a hadikölesonok kamatainak biztosítására fordítja. Nos, ez a hír sok mindent elárul abból, amit a cenzura olyan feltékonnyen titkol. Elárulja, hogy a japán kormány teljesen el van határozva a háborúra. Annaira, hogy, mint *Viktóriából* jelentik, a *Nippon Insen Raishaa* gőzhajótársaság husz gőzöst is megszerzte. A japánoknak türelmetlenségét különben rendkívül növelték az utóbbi időben az oroszoknak a *koreai határon folytatott katonai műveletei*, melyek a japán kormányban azt a meggyőződést érelték meg, hogy az oroszok nem teljesítik Koreára való követeléseiket és úgy tudják, hogy a háború kikérelhetetlen. A dolgok mai állása szerint valóban az.

Port-Arthur, január 29.

A tokiói orosz katonai attasének a japán hadsereg mozgósítására vonatkozó távirati jelentése következtében újabb készülődnek csapatoknak észak felé való szállítására.

Az új úszkúti metropolita. *Belgrádból* jelentik, hogy az elhunyt *Firmilán* helyébe *Debelkovic* Sebestyént, a konstantinápolyi patriarkátus protoszcinceljét választották meg úszkúti metropolitának. Az új metropolita kinevezése nagy örömet szerzett a szerbeknek, mert *Debelkovic* honfitársuk. A koszovói vilajet egy kis falujában született, a tanulmányait pedig a *chalkii* theologiai intézetben végezte, ahonnan a konstantinápolyi patriarkátushoz került mint udvari szerzetes, hol mostanig a protoszcinceli rangot viselte. A szerbek remélik, hogy a szultán meg fogja erősíteni *Debelkovic* megválasztását.

HIREK

Drága kenyér — ingyen.

Hogy mi egy darab kenyér, azt mi nem tudjuk. Az, hogy kenyeret keresünk, nagyon is képletesen van mondvá. Dehogy kenyeret. Sok nagy számlát fizetünk ki elején, amelyek között elvész jelentőségben a pék. Legalább is a summa dolgában. A hus, a szén, a ruha, sőt még a tej is sokkal többbe kerül, mint a kenyér, aminek az értékét azok becsülhetik meg igazán, akiknek a hústól, túzeltől, rubától, tejtől eltekintve — kenyérré se telik. Az a nép, amelylyel naponta kétszer találkozom a *Podmaniczky-utcai* kenyeres-bolt előtt. Négy rendőr rendezi őket sorba a tulsó oldal gyalogjáróján. Bánt, hogy a szegény embernek még akkor is rendőr fogja a gallérját, amikor egy darab kenyérért megy. Ők azonban nem zugolónak. Rendbenvalónak találják ezt a gyámságot, amit különben megokol az is, hogy két sípáron villamos kocsik rohannak ki a ligetbe meg be a ligetből. A nagy tömeg emberben könnyen kárt tehetnek a kocsik, ha nem gondoskodnék testi épségükről a rendőr. — Türelmes nép a szegény ember. Sokkal türelmesebb, mint amilyen például a szegény gyermek. A gyermekeknek tudniillik külön órákban osztják a kenyeret s közöttük rendet tartani már nem is olyan földadat, ami emberileg kivihető. Annyi rendőr se volna elég hozzá, amennyi a gyerek. Ha mindeniknek fogná a gallérját egy marcona konstábler, még akkor is előkerülne valahonnan egy nyűgöt, pályvát el nem ismerő esirkefogó, aki fűtyül. — Látni kell aztán, hogy hogyan tud beleharapni egy ilyen gyerek a kenyérbe. Sok gyomorhajós milliomos ezreket adna azért, hogy eltanulja tőlük az étvágyat. Ezek tudják, hogy mi a kenyér.

Valami azonban nincs rendben a kenyérosztásban. Olyan valami, amiről a kenyérosztó jó emberek nem tehetnek. Rettenetes didegés utat jut hozzá a darab kenyérhez az, akinek az a sors jutott, hogy ingyenbe kapja meg a kenyeret. A kenyérosztóktól igazán nem lehet már többet kívánni, mint

amennyit megeselekszenek. Nemcsak a kenyeret adják, hanem egy tágas bolthelyiséget is, amit a téli kenyérosztás folytán természetesen egész éven át nélkülöznek abban a jövedelemben, amit a házban levő üzlethelyiségek hajtanak s amire, ha egyébrét nem, hát éppen az ingyen kenyér érdekében szörnyű szükség van. Kivesz ki boltot nyárra? A kenyérré várók tömege azonban az utcán fagyoskodik. A gyerekeket nem féltem annyira, mint a felnőtteket. Azok hancuroznak, verekednek, birkóznak, tüntetnek a rendőrség ellen. Kikacagják a hideget. (Megeshetik azonban, hogy amíg kacagnak, a rongyokat át testükbe suhan a lappangó halál). Nagyobb a veszedelem azonban a felnőttek, legnagyobb részben nyomorúságos szegény asszonyok tömegében. Ott bizony nagy ritkaság a meleg kendő. Míg a szegény asszonynak van meleg keszkenője, nem az ingyen boltból viszi haza gyerekeinek a kenyeret. S egy-egy kegyetlenül hideg napon, iszonyúan fáznak ott a *Podmaniczky-utca*ban a népek. Száraz, nehéz köhögést hallok a tömegből, azt a bizonyos köhögést, amire azt mondja a paraszt, hogy: ugat a halál kuttyája. A hidegnél is veszedelmesebbek lehetnek azonban azok a napok, amelyek olvadásovak, csatákosak. A kenyérbolttal szemben tudniillik se nem aszfalt, se nem gránit és nem is kerámia a gyalogjáró, hanem egyszerűen a mi eszmiánk alatt keményre taposott sár. A *Podmaniczky-utca* csak akkor állana kégyben utcaburkolat dolgában, ha beleköltöznek *Podmaniczky Frigyes*. — Addig azonban, amíg ez elkövetkezik, száz meg száz éhes és éppen csak valami réklifélékbe valahogy felöltözött asszony tapossa rajta a hideg lueskot, arra várva, hogy fölnyiljék a kenyeresbolt.

Azt hiszem, hogy a dolgok mai állapotában rettenetes drága az — ingyenkenyér. Betegséggel, sorvadással, halállal fizetnek érte némelyek. Reformálni kellene tehát valahogyan a dolgot. Olyanformán, hogy a szegény, ingyenre szorult ember ne az Isten szabad és tiszta, de mostanság nagyon is hideg ege alatt várja be a kenyeret, hanem fűtött helyiségben. Az ebben a lokalításban lehetetlenség. Tehát el kellene költöztetni az egész kenyérosztást valami olyan tágas helyiségbe, amelyben nem veszi meg a kenyérré várakozót az Isten hidege. Ha az idén már nincs mód erre, úgy gondolkozzanak a dolgról a kenyérsztó jó emberek a jövőre nézve. Egyébként pedig a jószágukért áldja meg őket az Isten!

(Th)

Budapest, január 29.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Január 31-ikén új előzetes nyílik a *Budapesti Napióra*. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Ferenc Szalvator* főherceg és *Mária Valéria* főhercegnő ma délelőtt *Regensburgból* Münchenbe érkeztek és vasárnapig ott maradnak. — *Gróf Welsersheimb* osztrák honvédelmi minisztert külön kihallgatásán fogadta a király.

— **A svéd király Bécsben.** *Oszkár* svéd király, mint megirtuk már, február végén *Abbazia*ba utazik néhányheti üdülés céljából. Hazautaztában több napig Bécsben fog tartózkodni és meglátogatja királyunkat. A svéd király fogadása és bécsi tartózkodása hivatalos jellegű lesz.

— **A belga király Berlinben.** *Berlinből* táviratozzák, hogy *Lipót* belga király tegnap este elutazott onnan. A német császár kikísérte a pályaudvarra és a vonat indulása előtt szíves módon bucsuztak egymástól az uralkodók.

— **A főherceg szerelme.** *Bécsből* jelentik, hogy *Károly Ferdinánd* főherceg ma *Prágából* odaérkezett. A főherceg néhány napig Bécsben marad, azután a *Riviera*ra utazik. Katonai körökben elterjedt hírek szerint, egy galíciai helyőrségbe helyezik át a főherceget. — *Bécsi* tudósítók azt írja, hogy a főherceg tegnap házassági tervéről tanácsozott az uralkodóház tagjaival. A főherceg ez alkalommal megígérte, hogy nem veszi nőül *Czeuber* kisasszonyt. A főherceg nővérével, *Annunziata* főhercegnővel a csehországi *Chlumtze*ba utazik, onnan pedig *Stuttgartba* megy s szabadságidejét sógoránál, a *württembergi hercegnél* fogja tölteni.

— **Akarat.** Nemcsak a ködbevesző messze korbán teremnek meg a legendák, hogy évszázadok és évezredek után ránk maradjanak mint hihetetlen esetek. A józanság korakában, az üzleti és műszaki vívmányok jegyében uralkodó időkben is születnek legendák illő igaz történetek. Nagyjában, amint a *Debreczen* írja, ez esett meg: Ezelőtt kilenc évvel egy *Dringer* György nevű egyszerű parasztagazda feleségül vett egy csinos fiatal parasztleányt s boldogan élt vele néhány hónapig. Akkor aztán rájött, hogy a felesége visszaél a bizalmával egy szolgalegény kedvéért. Első dühében baltát ragadott, de azután meggondolta magát s egyetlen szó nélkül kiment a szobából. Attól a naptól kezdve *senki sem halotta szavát*. Nem szólt meg, soha, semmi körülmény között. Az asszony jó utra tért, hűségese felesége lett a gazdájának, de hiába volt minden, *Dringer* György nem szólt meg. A napokban ágyának esett s mikor halálát látták közeledni, papért küldöttek. A lelkes előtt megszólalt *Dringer* György.

— Az asszonytól szeretnék elbucszni — mondotta.

Zokogva jött be a felesége:

— Edes jó uram, hát megszólaltál? Visszaadta az Uristen a hangodat?

— Megbocsátok neked, de nem voltam én néma, csak beszéltem *nem volt szabad*.

Csak ennyit mondott a néma gazda, aztán néhány perc múlva meghalt.

— **A Polónyi-Zboray-affér.** A *Zboray-Polónyi*-affér ma végre békésen elintézték. *Zboray* Miklós segédei azt kívánták, hogy *Polónyi* vagy a képviselőházban vonja vissza a sértő szavakat, vagy adjon fegyveres elégtételt. *Polónyi* Géza segédei szerint *Zboray* is tett sértő nyilatkozatot s ezért a jegyzőkönyvi elintézését elégen tartották. *Zboray* segédei végül kijelentették, hogy felük a sértést még a Házban visszavonta. Ma délelőtt többször összejűtek a felek segédei s hosszabb tárgyalás után akként intézték el az ügyet, hogy *Polónyi* a képviselőház ülésén rektifikálja a szavait. Ezzel az ügyet elintézték jelentették ki.

— **Északi fény.** Ott fűn Északon, ahol olyan gyakori a kód, ahol olyan rövid a nap és hosszú az éjszaka: nagyon szeretik a világosságot. De nemcsak a fizikai, hanem a szellemi is. Ott fűn a kódós Norvégiában írta meg *Ibsen* az öt társadalom-ostorozó drámáit és ott fűn a kódós Norvégiában vernek legkönnyebben gyökereket a reformok. Így most *Krisztian*óól azt távlatozzák, hogy a landthing tizenkilenc szavazattal tíz ellenében törvényjavaslatot fogadott el, amelynek alapján nők is lehetnek ügyvédek. Egyhangúlag elhatározták, hogy a törvényjavaslatot a kormányhoz utasítják. Ugyanezok történik ez a kódós Norvégiában, mikor nálunk a jogi fakultás nem engedi meg a nőknek, hogy jogi tanulmányokat folytathassanak és mikor a fővárosi orvosi kaszinó azt határozza, hogy nő-orvosokat nem vesz fel tagjai közé.

— **Megszökött szerb katonák.** *Zimonyból* jelentik, hogy az éjszaka négy szerb katona érkezett csónakon oda. Reggel jelentkeztek a rendőrségen, ahol elszedték oldalfegyverüket s visszaküldték őket *Belgrádba*. A megszökött katonák a VII-ik ezredben szolgáltak s azt mondják, hogy ott nagyon rosszul bántak velük. Az egyik katona elbeszélte, hogy a minap őrségen állott a konak előtt. Odament hozzá *Sándor* herceg és azt kérdezte, hogy mit csinál:

— A királyt őrzöm! — felelt a katona.

— Szépen őrzitek! — mondta *Sándor* herceg — ha olyan könnyen meggyilkoltatták az előbbi királyt!

— **Báró Herzog Péter adománya.** *Báró Herzog Péter* több budapesti jótékonycélú intézet segélyezésére, tegnap 20.000 koronát adott át *Márkus* József főpolgármesternek. A főpolgármester ez összegnek, az adakozó kívánása szerint való szétosztásá iránt az intézkedéseket azonnal megtette.

— **A pirnai párbajok.** *Drezdából* jelentik: A pirnai párbajozó tiszteket — a megsértett lérij kivételével — felsőbb rendekre felüggesztették a szolgálatól.

— **Wechselmann Ignác emléke.** Az országos izraelita tanítóegyesület, a magyar tanítószeg nagy jótévedő, lovag *Wechselmann* Ignác elhunytának első évfordulója alkalmából 31-én délelőtt 11 órakor az izraelita hitközség dísztermében emlékülnepet rendez. Az ünnep programja a következő: *Pobasz*. Zenéjét írta *Major J.* Gyula, Megnyitó, *Tartja* dr. *Kohn* Sámuel főrabbi. Emlékbeszéd, *Mondja* *Bárd* Rezső. A Magyar Tanítók Országos Bizottsága képviselőjében dr. *Gósz* József megemlékező. Ünnepi ének *Iris* s felolvás *Sebestény* Károly. 47. zsolnár. Zenéjét írta *Major J.* Gyula. Lovag *Wechselmann* Ignác nevének megörökítése az egyesület kebelében. Előadó *Csukási* Fülöp az egyesület alelnöke.

— **Rendőrök a közúti kocsiiban.** *New-Yorkban* a rendőrök apprehendálnak a főnökükre, mert rendezeltek bocsátott ki a számukra, hogy legyenek udvariasak. Még pedig a közúti kocsiiban azok iránt, akik fizetnek — s ha egyenruhában vannak a rendőr urak, ne üljenek le addig, amíg álló utas van a kocsiiban, aki le szeretne ülni. Mert az a tapasztalat alakult ki, hogy a rendőrök elfoglalják a kocsi belsejét s nem engedik át a helyet a fizető utasnak — még asszonyoknak sem — ha nem is önzéletes daccal, hanem az általános ismeretes „merengős”-sel és újságba való temetkezéssel háritva el maguktól az álló és fizető utas észrevetését. A rendőrönök erre nézve már annyira panaszt hallott asszonyok részéről, hogy végre is rászánta magát a közbe lépésre és kiadta azt a megrovó rendeletet. Hát ezért haragusznak főnökükre a newyorki rendőrök, sőt nagyon is haragusznak. Csak az a kérdés, miért? Vajjon csak azért-e, mert tetten érték, leleplezték a turpisságukat, vagy pedig mert az emberi jogukban érzik magukat megtámadva. Mert talán így gondolkoznak: Ha már felbocsátják őket a közúti kocsikra — ingyen, akkor ezt a kedvezményt valami érdemükkel szolgálják meg, tehát annyiba kell őket venni, mintha fizetnének. Ebben az esetben pedig legyenek egyformák minden utassal, az udvariasokdásban hagyjanak nekik szabad kezet. Különösen olyan időkben, amikor még sok gavallér ur is szívesen folyamodik a „merengős”-hez és az újságfedelőhöz, mikor nem akarja észrevenni a kocsiiban álló hölgyet, hogy a helyét átengedhesse neki. Talán nem egészen ezeket gondolják el a newyorki rendőrök, de mert annyira megbántva érzi magát a testület, valami kis okának mégis csak kell rá lennie. De van-e rendelet némi bántás nélkül?!

— **A Whitaker Wright-eset.** *Londonban*, mint onnan jelentik, még egyre s teljes mértékben *Whitaker* Wright szenzációs öngyilkossága köti le az érdeklődést annyira, hogy még a keletázsiai eseményeknek is háttérbe kellett szorulniok kissé. *Wright* az utolsó percre hitt a kedvező verditben és a bírósághoz és a esküdtekhez ezek voltak az utolsó szavai:

— Csak annyi mondanivalóm van még, hogy épp oly ártatlan vagyok abban, hogy a részvényeseket szándékosan akartam megcsalni, mint bárki más itt a bíróság termében. Ez minden, amit mondhatok.

Az utolsó mondatot, valóságát kiáltotta már. — *Whitaker* *Wright*, amikor vállalatának az összeomlását nem lehetett már megakadályozni, kimenekült *New-Yorkba* az üldözöttes elől. Ugy is látszott, eleinte, hogy nem emelne ellene vádat, csak amikor *Wright* személyes ellenségei észregették a dolgot, indították meg a kormányt a kiatadásti eljárás, amely végre is a bankár önkéntes hazaérkezésével fejeződött be. A halottkém szürje kimondta *Wright*ra az öngyilkosságban való bűnösséget. Az ilyen ítéletet nem mondják ki, míhlyt csak a legsekélyebb eshetősége is megvan annak, hogy az öngyilkos beszámíthatatlan állapotban oltotta ki életét. Mert ez enyhítő körülmény nélkül meggyalázó és ennek következtében az egykori millióstól egyházi beszentelés nélkül kell eltemetni. Az öngyilkos bankár gyomrában nagymennyiségű ciankálit találtak, ugyanazt a mérget, amelynek pilulára a zsebében akadtak rá. Találtak nála azonkívül egy batüvetű revolvért, teljesen lővére készen. *Wright* már *Amerikában* hangoztatta:

— Egy napig sem ülök, ha elítélnek.

Az utolsó pillanatig hitte is, hogy fölmentik, vagy legrosszabb esetben nem lesz a verdit egyhangú és akkor is szabadon kell őt bocsátani. Hanem mindezeideig titok az, mikor jutott *Wright* a mérgehez. Azt azonban megállapította a törvényszéki orvos, hogy erős küzdelmet olytatott önmagával, mert nagyon sokáig tartotta a szájában a mérget, amíg végre elhatározta magát arra, hogy lenyeli. Utolsó pillanatát előt még beszélt az ügyvédjével abban a szobában, ahol a reggelijét szokta elkölteni; megkösönte ügyvédje fáradozásait, egy vízzel kevert whiskeyt ivott, s mikor azt ajánlották, hogy telefon utján értesítsék a feleségét, azt felelte:

— Nem, erre van még idő.

Azzal elővette az óráját és annak az urnak adta, aki a tárgyasók során 50.000 font erejéig kezességet vállalt érte, hogy nem szökik meg.

— Azon a helyen egy síncs rá szükségem.

Barátja pedig így felelt neki:

— Majd elszem önnek az órákat akorra, amikor találkoznak megint.

Wright most odament a nyitott kandallóhoz, egy karosszékbe ült, szivart kért, az utolsó, amely után vagy öt évig nem gyújthatott volna másikkra és rágyújtott. A következő pillanatban görcsösen lélegzett, az

ügyvédje hozzáietett, látta, hogy rosszul van, de mire az előhívott orvossal a földre fektették, hogy a szívet megvizsgálják, akkor már halott volt. *Senki* sem gondolt az első pillanatokban egyébre, mint szív-szélhűdésre, mert a mérgezésnek tipikus szagát nem érzelték. A revolvért csak a halottasházban találták meg nála. Nagy botrányok várhatóak a parlamentben, ahol a korona legfőbb tanácsosainak, amiért jóideig kézzel-lábbal háritották el maguktól azt, hogy *Wright* bíróság üldözötték. *Whitaker* *Wright* nem messze *Haslemeretől* a *Surrey* grófságban, *Anglia* egyik leg-szebb kastélyát mondhatta a magáénak, ahol rendkívül vendégszerető volt a szomszédság irányában és nagyon sok jót tett a szegényekkel. *Tragikus* halála a *Whitley Court* kastély környékén nagyon lesújtó hatást tesz.

— **A kutya.** *Csehszország* híres, nevezetes fővárosában. *Prága* városában nagy most a marakodás a kutya miatt. A kutya — hogy úgy mondjuk — mint adóalany miatt. Két párt van: a kutya barátok és a kutyaellenesek pártja. A háboruskodást pedig az idézte fel, hogy a városi tanács fölétele a kutyaadót. *Nyolc koronáról* tizenöt koronára, tehát majdnem a duplájára, ami mégis csak erős csavarintás az adópróben. Ez persze simán *Prága* városában sem mehet, és a kutya barát polgárság felháborodása akkora, hogy a legközelebbi városi választásokra új program kerekedhetik belőle — kutyaaalapon. Tudniillik máris erős mozgalmat indítottak a felháborodott kutyatulajdonosok, hogy a közgyűlésből kibukassák azokat a városatyákat, akik ezt az adóemelését megszavazták. A mozgalom sikeres vezetésére és a kellő eredmény kivívására erős pártkasszát is szerveznek, sőt az első órákban ezer koronánál is nagyobb összeg gyűlt össze hamarjában. Es a pártkassza egyre nő. Es ha ezt az adóemelését vissza nem szivja a tanács, akkor bizonyos, hogy egy sereg honatya nem ül majd az új választások után a közgyűlésben. A harcipárt a végletekig megy a felsőfölt kutyaadó miatt.

— **Vécsey báróné — apácanövendék.** *Bécsből* jelentik: *Vécsey* *Mária* báróné, *Mária* *Valéria* főhercegnő egykori első udvarhölgye a *Sacré-Coeur* riedenburgi klostromába lépett. A bárónéknak határozott szándéka, hogy a fogadalmat letegyje.

— **Kuktakisasszonyok tragédiája.** *Darmstadtól* jelentik, hogy az *Alice* nevű főzőiskolában előfordult mérgezési esetnek eddig már hét halottja van. A mérgezés nem a paszulyfőzelék okozta, hanem ugynevezett hurkamérgezés, amelyből alkalmasint az apróbbak jutottak a dobozokba.

— **Új delegátusok.** *Gróf Andrássy* *Tivadár* és *gróf Khuen-Hedervary* *Károly*, akik mindketten külföldi üdülőuton időznek, lemondottak delegátusi tagságukról. Az ügyrend értelmében helyükre *Páldner* *Ferenc* és *Slimsey* *Boldizsár* pótagokat fogják behívni.

— **Halálozás.** *Baris* *József* gépgyáros e hó 26-án meghalt *Budapestben* hiventéves korában. Az elhunyt érdemes munkásságáért széles körökben tisztelték. *Hirsch* *István*, a *Lipótvárosi* Bank igazgatója apóstát gyászolja a megboldogultban, akit tegnap kísérték nagy részvét mellett örök nyugalomra.

Schwarz *Armin*, a *Leánykiképzés* Intézet elnökét sulyos csapás érte. Neje szűl. *Schwarz* *Róza*, tegnap délután 72 éves korában meghalt. A boldogult matróna még késő öreg korában is tevékeny részt vett a fővárosi jótékony mozgalmakban. Halála hírében kívül gyászba borította fiait: *Schwarz* *Felix*et, az *Athenaeum* igazgatóját, *Schwarz* *Gusztáv* és *Artur* egyetemi tanárokat.

Kunhalmai *Róza* *Lajos* trencsenyegyei földbírtokos, megyebiztosági tag, ma *Budapestben* meghalt.

— **A póttartalékosok bevonulása.** A póttartalékosok közül a hadkiegészítő-parancsnokságoktól érkezett behívók szerint hétlőn, február elsején az 1902. évben bevonult tartalékosokat hívják be. Ugyanezok szabadságolják a most bennlévő póttartalékosokat.

— **Nagyvárad és Biharmegye oltára.** Nagy-szabású címjűr van most sajtó alatt *Eros* *Jenő* nagyváradai könyv- és hírlapkiadó-hivatalában. Felelősi a címjűr Nagyvárad és Biharmegye összes hivatali tisztviselőinek, intézményeinek, iparosainak, kereskedőinek stb. pontos és új adatok szerint beszerzett cím- és lak egyeztet. A könyv előfizetési ára 5 korona, amely összeg *Eros* *Jenő* kiadóhoz küldendő.

— **Alakuló gyűlés.** A Magyar vaskereskedelmi alkalmazottak, vas- és fémipari tisztviselők országos nyugdíj-egyesülete e hó 31-én vasárnap délelőtt feltűz órák körül alakuló közgyűlését a váci-utcai új város-háza dísztermében.

— **Női fodrászterem.** Női fodrászterem nyílt meg a *Párisi*-utca 2-ik szám alatt. Tulajdonosa *Jellic* *József*, a *Marcel*-tele hajhullámzás specializálta. A küllődn már rég vannak ilyen külön női fodrász-termek és *Jellic* ezt a berendezést, valamint a hajművészet egyéb fortlyait *London*, *Páris* és *Berlin* szakkörében leste el.

“AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resicizai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége.

Megnézzék különös figyelmébe. Tiszta acélananyag saját hámorainkból. Előrehozottan tégelyacélelekező. Páncélacél-kormánylemez. Magasított acél-ökofej. Porvédő kerékek Acél! gerendék. Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró talgait szállítunk. Kérjünk árjegyzéket. — A díjmentes és az összes talajművelő-gépek terjedelmében ismeretli és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosítást nyújt — és minden esetben küldetük. — Elküldetésre felvételre magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönycim: „Agraria” Budapest.

— **A zsarnokság ellen.** Oroszországban sok dolga van mindenkinek. Sok a dolga a kormányoknak, hogy előkészítse az orosz-japán háborút, sok a dolga a muzsiknak, hogy éhen ne haljon, de legtöbb dolga van mégis az orosz rendőrségnek, mely éjjel-nappal őrszekekűvekkel felfedezésén fáradozik. És megiehetős sikerrel. Csak nemrég bukkant rá egy egész csomó titkos szocialista nyomdára és meg alig küldték el az elfogott elvtársakat száműzetésük helyére, mikor új siker koronázta buzgóságát. Pétervárról ugyanis azt jelentik, hogy a rendőrség fűt őrszekekűvésnek jött nyomára. Nikolajban leirtatóztattak két tanult, *Eríkson Ottó* és *Wellin Konrád*ot, akik *Esselholm* nikolajai rendőrfőnököt oroszbarát érzelmé miatt meg akarták gyilkolni. Mind a kettőnél revolvert, tört és mérget találtak. Szegény diákok! Ők aligha fognak több őrszekekűdni, de azért a szikra, melyet nem tudtak lángra gyujtani, nem vészelt el. Ezer és ezer finn lélekbe hullt be és ezekből egykoron olyan láng fog talán felcsapni, mely az eltemetett finn szabadság feltámadását fogja jelezni.

— **Az ifjúság Deák-billikoma.** A budapesti egyetemi ifjúság ma este tartotta a Menza Akadémika éttermében a Deák Ferenc emlékének szentelt billikom felavató ünnepélyét és a rektori díszakadémiát. Az ünnepélyen megjelentek: gróf *Tisza István* miniszterelnök, *Berzeviczy Albert* közoktatásügyi miniszter, *Plösz Sándor* igazságügyminiszter, gróf *Apponyi Albert*, báró *Feilitzsch Artur* képviselő, *Mánnich Aurél*, *Nagy Ferenc*, *Szemere Miklós* országgyűlési képviselők, *Margalits Ede*, *Exner Győző*, *Heinrich Gusztáv* egyetemi rektor, *Tannhofer Károly*, *Lenhosek Mihály*, *Tannhofer Gusztáv*, *Dollinger Gyula*, *Beóthy Zsolt*, *Hegedűs István*, *Petz Vilmos*, *Hauszmann Sándor*, *Breznay Béla*, *Ballagi Aladár*, *Alexander Bernát*, *Balog Imre* egyetemi tanárok, *Tóth Lajos* miniszteri tanácsos stb.

Az ünnepély első szónoka *Zsenbery István*, az Egyetemi Körház-Egyesület elnöke volt, aki a királyra emelte poharát. Felköszöntője után a zenekar a himnuszot játszotta és erre felhangzott a több száz többi álló egyetemi ifjúság éneke, amit az egész gyülekezet állva hallgatott végig. — *Hindy Zoltán* rendkívül magas szárnyalású szép beszédében Deák Ferenc emlékének adózott. — *Förster Lajos*, az Egyetemi Kör elnöke *Heinrich Gusztáv* rektorát ellette.

Heinrich Gusztáv rektor felköszöntésében megköszönt az ifjúságnak, hogy okos és méltóságtelel viselkedésével megkönnyíti a rektor nehéz feladatát. *Kéthly Endre*, *Tisza István* miniszterelnököt élélti és kijelenti, hogy meg van róla győződve, hogy ha a miniszterelnök közelebbről megismeri az ifjúságot, tapasztalati forja, hogy méltó arra, hogy a jövőben rájuk váró feladatuknak megfeleljenek. Beszédét *Tisza* és *Berzeviczy* éléltésével jejezte be.

Gróf *Tisza István* miniszterelnök emelkedett most szólarra s ezt a beszédet mondotta: Engedek meg, hogy ifjú barátainak szólítsam önöket, (Eljenzés). Az, amit a mai kor ezer bajai között a végzet a közügy napjamosává rendelt, aggodó lélekkel lát a torvessulni ana felhőket, melyek hazánk egét elborítják. Tépeldöve kérdjék magunktól, mily lelki, mily eszmekör és vágyban nevelődik az a nemzedék, mely majdan átveszi a nemzet sorsának vezetését. Az ország sorsa függ attól, hogy a mi szerepünket egy erősebb öletrékeket nemzedék vegye át. Erősíteni kell a kart, az agyat és a szívet, hogy képesek legyünk a nemzet feladatát teljesítésére. Önökben van tettévgy, ne adja az isten, hogy a magyar ifjúságból ez valaha kihajjon, erősítsék ezt, hogy szükség esetén a haza javára használhassák. Irigylem azokat, akik szép szavakban tudják kifejezni lelki gondolatát, nekem ez nem adatott meg és így csak arra kérem önöket, hogy mindig csak excoliori! felélelő kérdjedjenek és szolgálják a hazát! (Lekies éjzenés.)

Berzeviczy Albert: Szerencsésnek érzi magát, hogy egy órát tölthet a magyar ifjúság körében. Poharát emeli a Menza-Akadémika megvalósítóra és azokra, akik Deák Ferenc erőnyet, törekvésait elismerve testvériesen támogatják egymást. *Halasi Andor* Ploza Sándor igazságügyminiszterét élélti, *Plösz Sándor* viszont az ifjúságra emeli poharát. — *Szenegrei Kornél*, gróf *Apponyi Albert*et köszöntötte le. — Gróf *Apponyi Albert*: A szónok nem tévedett, ugymond, amikor annak a feltetésnek adott kitéjezt, hogy misem drágább előtte, mint a haza ifjúságának szerelése. Ezután felszólalt még *Gálffy Nándor* az ifjúságot éléltve, és *Nagy András*, aki *Balogh Jenő* jogkari dekáura emelte poharát.

A társaság cigányzene mellett még sokáig együttmaradt lelkes hangulatban.

— **Két levél az obstrukció ellen.** Megint levél érkezett a képviselőházhoz. Nem is egy, hanem kettő és mindkettő az obstrukció ellen íródott. Az egyik magyarul, a másik németül ítéli el az obstrukció ellenzékét, amely annyi póttartalékos szakit el családától. A magyar levél Budapestről jött *Perczel Dezső*nek, a képviselőház elnökének, a másikat egy északi póttartalékos írta báró *Feilitzsch Artur* alelnöknek. A budapesti tartalékos kéri a Ház elnökét és a többséget, hogy a benntartott katonák és a behívott póttartalékosok érdekében hallgattassa el az ellenzék harcpárti részét.

— **A praerafaelistaokról** A *Műbarátok Köve* mai összejövetelén *Kriszch Aladár* festőművész befojezte Ruskínról és az angol praerafaelistaokról tartott felolvasásainak sorozatát. A magvas előadást nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság.

— **Tanfolyámok értekezlete.** A királyi tanfelügyelő ma az iskolák államosítása körül megállapítandó elvek kérdésében tanácskozott. *Petri Mór* szilágymegyei tanfelügyelő lelemlti hogy állásának eljoglására alkalmas az oláh iskolákban protestáns harangokat és magyaranyv tanítókat talált. Ma már egyes oláh községekben vannak állami iskolák és ezekbe 120–180 oláh gyerek jár. De az állami iskola kevés, és nehéz újast szervezni, mert a kormány eddig súlyos anyagi hozzájárulásokat követelt az új állami iskolák fenntartásához a községektől. Kérvekeríti a minisztert, hogy könnyítse az előbbi kormány idejében megállapított szigorú feltételeket. mert csakis ezeken asad meg a fejlődés, pedig oláh vidékeken egyedül csak az állami iskolák veszik előlé a magyarság pusztulásának. Ezután *Koma Ferenc* kolozsmegyei tanfelügyelő felszólalására, — melyben az erdélyi részekben lehetleg sok állami iskola szervezését tartja szükségesnek — *Berzeviczy Albert* kultuszminiszter általánosságban ismét nagyfontosságú kijelentést tett. Az új kormány megalakulása óta gyakran bangoztatták, — ugymond — hogy a népisoklá államosításában ezentel visszaesés fog bekövetkezni. Egyeziben már tiltakozott ez ellen s most is megragadja az aka mat, hogy félőrfeltételentől újból kije emise, hogy hivatali elődjének a népisoklá államosításánál követett irányát éppen olyan szellemben óhajja tovább is folytatni, mint elődje, annál is inkább, mert hivatali elődjének az államosításban követett irányát teljesen ugyanazon az elvi alapon nyugszik, mint amelyet már hivatali elődjének kormányzása előtt az a közoktatási kormány indított meg, amelynek a miniszter okkoriban államtitkára volt. Kijelenti, hogy ezentel is mindenütt, hol fontos nemzeti érdek követeli és ahol a népneveléshez fűző fontos érdek lekezelti alapon meg nem oldható: ott illetlenül elől az állami iskola létesítésének a szükségessége. A tanfelügyelők i yen esetekben mindenkor számíthatnak az ő támogatására. Ezután a tanítók nyugdíjazására vonatkozó utasítás tárgyalása következett, melynek során *Kluzd Gábor* osztálytanácsos bejelent, hogy a nyugdíjörvény revíziója már készen van és bemutásra vár. Az új törvényjavas atban az eddig tapasztalt sérelmek lehetőleg orvosolva lesznek. Végül *Hajduváry József* tanfelügyelő mondott kártársai nevében köszönetet a miniszternek, kinek nevében — mert ő már elvározott — *Zsitinszky* államtitkár válaszolt. Ezzel a szaktanácskozomány véget ért.

— **Elnökválasztás az Egyetemi Körben.** Ma tartotta meg programbeszédét *Melha Tibor*, az egyetemi függetlenségi párt elnökjelöltje a *Saskörben*. Beszédében kitért *Meiha* a tandíjgyére és a nőemancipáció kérdésére is. Az elnökjelölt rokonszenves bemutatkozását az összegyűlt diákság lelkesedéssel fogadta. A pártgyűlést *Lakatos Dezső* gyűjtő szavai zárták be.

— **Farsang.** A *Kereskedelmi* bált február 20 án tartják meg a *Royal-szállóban* *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter és neje védőkésége alatt. A díszelőki tisztséget gróf *Serényi Béla* kereskede mi államtitkár vállalja. A rendezőség már e napokban szétküldi a meghívókat. — A *Budapesti Házfelügyelő* Egyesület *Betegseggyűző Egyesülete* jétékonvcéu tanulmányt rendez a *József főherceg-szállóban*.

— **Asztalosok sztrájkja.** A főváros összes asztalos munkásai elhatározták, hogy legközelebb sztrákolni fognak. A sztrájk nem tör ki egyszerre, hanem időnként kétszáz-kétszáz munkás szünteti be a munkát s ha ezeknek sztrájkja véget ér, akkor lép akcióba az újabb csoport. A gyűlés, amelyen ezt elhatározták, ma este 8 órakor folyt le az asztalosmunkások nagy tömegének részvételével.

— **Házasság.** *Schreyer Viktor* február 7-én 4 órakor esküszik húsgépet az aradi raeitia templomban *Löffler Margit* kisasszonynak, *Löffler Jakob* leányának.

— **Korcsolyaünnepély.** A Budapesti Korcsolyázó Egyesület választmányja elhatározta, hogy a február 7-ére tervezett jelnezes jégünnepélyen leendő részvételre csak elenyésző esekély s ámban jelentkeztek. A vasárnap megtartandó korcsolyaversenyek különbözően pedig a műkorcsolyázó-versenyek rendkívül érdekesek lesznek. Holnap szombaton kedvező időjárás esetén zene mellett 9–11-ig esti korcsolyázás lesz.

— **Angol prédikáció.** Vasárnap január 31-ikén délelőtt 11½ órakor angol istentiszteletet tartanak a hold utcai református templomban prédikációval.

— **Ingensenyker.** A Podmaniczky-utcai kenyérszótó-hozban 21-én, szerdán 10.094 adag kenyéret osztottak ki.

— **A nizzai karnevál** Arra társaskirándulásra, amely a Központi Menetjeggyiroda vezetése alatt február 2-án indul Budapestről a *Riviera* verőfényes és virágillatos tájaira, igen disztungvált kisebb társaság sorakozott össze. A kirándulók *Verone*, *Milano*, *Genna* nevezetességeit meglétkintve és *San-Romoban* is tartózkodva, éppen a farsangi ünnepeknek legmozgalmasabb napjára, február 7-ére érkeznek *Nizzába*. Ezen a napon lesz az ünnepi kocsiok, lovásbandériumok és álarocok nagy felvonulása, koncert-és szertentdobálás látkyámenet és kivilágítás. A részvételi díj az összes költségekkel együtt az I. osztályban 560 korona, a II. osztályban 480 korona. Jelentkezéseket, esetleg távirati uton is, még elfogad a Központi Menetjeggyiroda, Budapestben. *Vigadó-ter 1. szám* alatt.

— **Fővárosi Orfeum.** Az új februári műsor, amely tele van virághírű attrakciókkal, holnap este kerül bemutatásra. *Vénusz a földön* már csak rövid ideig van műsoron. de még mindig hatalmas vonzerőnek bizonyul. Az új különlegességek februárban bizonyára zsufolóság megtöltik majd a nézőteret épp úgy, mint a kitünő januári műsor.

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Bővebb felvilágosítást *Lichtblau A.* debreczeni katonai előkészítő-tanfolyamának hirdelése ad.

(x) **Zoltán-kenőcs** csász. köszvényénel üvegenként 2 koronáért *Zoltán-gyógyservertáró*, Budapest, V., Szabadság-ter.

Pichler Győző temetése.

Budapest, január 29.

Ma temették szegény *Pichler Győző*t. Az a rengeteg sok ember, aki előtt megadni neki az utolsó tisztességet, tanuskodott arról, hogy mily általános szeretet és nagybecsülés övezte a korán elhunyt képviselőt és újságíró életében. A részvét meleg érzése szolt le minden arórl és barátai fájdaommal állták körül a koporsót, amelylyel annyi remény sirba zárukt.

Pichler Győző koporsója ma reggel 7 órakor érkezett meg a fővárosba a nyugati pályaudvaron. Ott várakozott reá fivére, aki zárt kocsiiban a *Pichler*-család lakására szállította és ott a boldoguitat ravatalra helyezték. Az egész délelött folyamán sok jóbarát állott a koporsó körül, teleboritva virággal, koszorúval a ravatalt. *Pompás* koszorút tett le a kölsdi kerület küldöttsége. Meglátogatta a gyászoló családat báró *Feilitzsch Artur* képviselőházi alelnök is és részvétét jejezte ki. Különösen megratolta a jelenlevőket *Bernrieder János*nak, az elhunyt volt ellenjelöltjének koszorúja. *Iktészvénratot* küldött a többi között a képviselőház elnöksége, a főpolgármester és személyesen jejezte ki részvétét *Rózsavölgyi* alpolgármester.

A *III. kerületi Munkás-Kaszinó*, ahol *Pichler Győző* ünnepi alkalmakkor többször szerepelt mint szónok, választmányi határozatban jejezte ki részvétét s kitűzte a kaszinóra a gyászlobogót.

A *Podmaniczky-utca 2. számú* házból, *Pichler* lakásáról ment végbe ma délután a temetés. A lépcsőház és a lakás falait a temetkezési egylet emberei fekete drapériával vonták be. A ravatalt pedig az elhunyt dolgozószobájában állították fel.

A díszes koporsó fedelének felső részén egy üvegburkolaton át látható volt a halott arca, melyre a halál bizonyos nyugalmas varázsolás és úgy tűnt föl, mintha csak aludnék. Pontban három órakor teljes számban megjelent a 48-as függetlenségi párt *Tóth János* elnök vezetése mellett. A párt tagjain kívül megjelentek még: *Nyiry Sándor* honvédelmi miniszter, *Perczel Dezső* házelnök, *Jakabffy Imre*, *Feilitzsch Artur* képviselőházi alelnökök, *Kornfeld Zsigmond* főrendbíró tag, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója, *Neumann Armin* udvari tanácsos, *Vézi József* országgyűlési képviselő mint az *Újságírók Egyesületének* elnöke, *Czikay Lajos* alelnök, volt választási ellenlele, *Bernrieder János*, *Szöts Pál*, *Vörös László*, *Nyegre László*, *Váronyi Vilmos* képviselők; azonelül az író-és művészcivilizáció számos képviselője és az elhunyt barátai s ismerősei. Főnégykor érkezett meg *Pápay Ferenc* plébános a megfelelő segédlettel és a batodik kerületi plébánia egyházkarával. A gyászszertartás befejezése után *Bala Vilmos* országgyűlési képviselő a következő szép beszédben bucsuzott az elhunyttól a függetlenségi párt nevében:

Engem jelölt a függetlenségi és 48-as párt, hogy korán elhunyt nagytehetségű társunkat elbucsuoztassam. Tette pedig ezt azért, mert mint Tolna-megye egyik kerületének képviselője, közvetlen szemtanúja voltam annak a küzdelemnek, amelynek során az ismeretlenleg homályból lelküzdötte magát az országgyűlés tagjai közé. Nagy lelkével és kiváló szellemességével meghódított mindenkit és csakhamar, kivitta mindeneknek tisztelétét és beosilását. Törvényhozói működésének közben elvégezte tanulmányait, hogy e tekintetben is mint egész ember foglajja el helyét a társada omban. Leikismeretes működését jellemzi, hogy még néhány nap előtt is résztvett a véderő-bizottság ülésén, hogy tölle telhetőleg szolgálja hazáját. Immáron mindennek vége. Beszédese akjai elnémultak és nekünk most már nem lehet egyéb feladatunk, mint hogy megfogadjuk, hogy emléktét híven megjazzuk. Pályatutása hasonló a meteoréhoz, hirtelen felütk, vakító fényt áraszt, hogy aztán elmerüljön a semmisségbe.

A gyászbeszéd után a ravatalra helyezték a függetlenségi párt hatalmas koszorúját s a koporsót a négylovas halottkocsira helyezték. A gyászmenet a *Podmaniczky-utca*ra, a *Köruton* és a *Kerepesi-uton* haladt a kerepesi temetőbe. A kocsi mögött mentek a függetlenségi képviselők és az elhunytak számtalan ismerőse.

A temetőben *Szatmári Mór* az *Újságíró* Egyesület nevében poétikus szép szavakkal bucsuztatta el az újságírót:

Amilyen büszkeséggel, szeretettel, önrzettel vállaltuk a magunknak, amíg élte, olyan mélységes szomorúsággal hivatkozunk most az imént még örömet emlegetett jogra s a melynek révén bucsuzunk tőled. Mert újságíró is voltál, de még pedig a javából. Két fegyverrel hadakoztál a közélet harcá-

ban. Szóval ott a nagy írókban, az alkotmányos küzdelmek sorompói közt és tollal a sajátóban, ahonnan eszméiket és törekvéseiket hasonlóképpen átvitvált a nemzeti élet organizmusába. Mint újságíróban is meg volt benne a hivatáshoz való képesség és a hivatás szeretete. A hivatás képességével vitatd ki mindig a gyöngék és elvonottak igazait; a hivatás szeretetével védelmezte mindig a gyöngék és elvonottak igazait az erések és hatalmak elnyomásával szemben. És ha voltak sikerreid ezen a téren is — amint hogy voltak, ezeknek a sikereknek sohasem te vetted hasznát, mindig csak a gyöngék és enyomottak, kiknek igazait megoltalmaztad. És azután a nagy munkában, a mások és hazád igazaiért vívott küzdelemben megért a te erőd is, fizikumodat megörölte a tolytonos harc idegeidét elorszavolta a küzdeles szenvedélyes vágya. De, amikor te elgyöngültél, nem volt senki, aki meg tudott volna védelmezni a legerősebb hatalom, a halál ellen. Elhagysz bennünket örökké jó barátunk. De mi megőrizzük emlékedet. Megőrizzük és megkoszorozzuk érdemeidnek virágaival, körülveszünk szeretetünknek enyhe melegével. Isten veled, jó kollégánk! És nyugalom és békeség!

A megható buosuztató után még egyszer beszentelték a halottat és azután szegény Picher Győzőnek sokat szenvedett írárdt testét lassan-lassan befödte az örök nyugalmat adó anyaföld.

A Dreyfus-pör revíziója.

Páris, január 29.

Baudouin főállamügyésznek a Dreyfus-pör revíziójára vonatkozó indítványa, amelyről már szó volt, többek között Val Carlos volt spanyol katonai attaséra is kiterjeszkedik, akinek a különböző Dreyfus-perekben való szereplését föl kell idézni az emlékezetben. Mindenekelőtt megjegyzendő, hogy Val Carlos sohasem jelent meg maga közvetve vagy közvetlenül Dreyfusra vonatkozó perekben mint tanu, őt mindig csak idézték, adatait felsorolták s mint szent igazságokat hangoztatták. Ezt nemcsak Henry tette, akinek a számadása a halálával lezáródott, hanem így jártak el Roget és Mercier tábornokok is. A Dreyfus elítélésére következők estendőkben egész sereg kémet állítottak esatásorba azzal, hogy szerezenek bizonyítékokat Dreyfus bűnösségéhez. Ebben az eljárásban nyilvánvalóan a hamisítók szorongó, nyugtalan lelkiismerete fejeződött ki. Ezek a besugók részint a titkos rendőrök hivatalos világából, részint a félvilághoz és a versenytérekhez tartozó megszorult kalandorok közül kerültek ki. Ezek aztán minden alkalmat felhasználáltak, hogy a titkos alap pénzkiadását megdézsmálják. A törzskar informálói közé tartozott Val Carlos márkai is. Roget tábornok a semmitörés előtt úgy nyilatkozott róla, mint aki előkelő társadalmi pozíciót tölt be. Val Carlos az információit vagy Guenéé úgnóknak vagy Henry ezredesnek adta át. 1894. március havában az első Dreyfus-per és közvetlenül a borderő fölfedezése előtt Val Carlos tudtára adta a törzskarnak, hogy szigorubb rendszabályokkal kell őrizni a törzskar titkait s hogy egy a törzskari írodához tartozó tiszt Schwarzkoppen és Pamizardi katonai attasékat információkkal látja el. A következő hónapban így szólt Guenééhez:

— Az önk nyájában egy vagy több farkas is van.

Mikor Henry 1894 decemberében látta, hogy a Dreyfus ellen emelt vádat megsemmisíti Bertillon nevésséges szakvéleménye, még egyszer a haditörvényesség elé állott és így szólt:

— Már 1894 márciusában értesített minket egy magasrangú személyiség arról, hogy egy tiszt a minisztériumban áruló.

Amint Demange védő ennek a magasrangú személyiségnek a neve után tudakozódott, Henry ezredes ezt mondta:

— Egy tiszt fejében olyan titkok vannak, amiket a sapkájának sem lenne szabad tudnia. A haditörvényesség elnöke, Maurer ezzel nem érte be. Ragaszkodott ahhoz, hogy Henry világosabban fejezze ki magát, és így szólt az ezredeshez:

— Nem a nevét akarjuk tudni az illetőnek, csak arra esküdjék meg, ezredes ur, hogy az a bizonyos magasrangú személyiség Dreyfusról mondta azt, hogy áruló.

Henry ekkor a feszületre tartott kézzel ünnepélyesen mondta:

— Esküszöm!

Ez tökéletesen meggyőzte a haditörvényesséket és midőn egy félórával később az elnök megmutatta a bírának a titkos dossier iratait, ezek minden kétségen felül állónak látták a Dreyfus bűnösségét. A titokban melkelt akták közé tartoznak: a *cette canaille de D...* fölírásu levelezőlap, Schwarzkoppen megjegyzése és *Paty du Clem* expozéja. A magasrangú személyiség, akire Henry hívatkozott, Val Carlos márkai, akit titkos írásból fizettek. Val Carlos nevét először Reinach József említette 1901. márciusában.

Hangsúlyozza Baudouin, hogy Val Carlos, aki már rég nincs spanyol államszolgálatban, a titkos alaptól jelentékeny összegeket élvezett. A kifeje-

tésekről könyvet vezettek s ebben a könyvben ott van Val Carlos neve. Később, mikor az információ-intézet a könyveket átvizsgálta, a másolat már nem volt ez a név. Ez tette aztán lehetővé, hogy Val Carlos a bírói eljárások során megközelíthetetlen s megbízható személyiségként szerepelhetett, aki, mint „Franciaország barátja” különös szavahihetőségnek örvendett. A főügyész arra a meggyőződésre jutott, hogy egy fizetett ügynök éppenséggel nem érdemel ilyen szavahihetőséget. Az eleinte titkolt jegyzék eredeti a főügyész kezébe jutottak, jöllehet *Gribelin* levéltáros, érthető okokból, meghagyta, hogy az eredeti példányokat semmisítsék meg. Így könyven megállapíthatók az eredeti és a másolat között fennfőző különbségeket, amelyek között a legjelentősebb az, hogy a jegyzék másolatában Val Carlos neve helyébe mindig más neveket írtak. Ilyen módon jázshatta Val Carlos Franciaország önzetlen barátjának szerepét.

Kritikusok iskolája.

A párisi újságíró-iskola kritikus tanszékét nyitott. Az alábbi verset az iskola igazgatója mondja el az első órán.

„Tisztelt urak, míg ezt az órárt
Nem kezdem meg, hallják szavam,
S mert úgyis kilátszik a lóláb,
Tehát leleplezem magam.

Elmondom, hogy a kritikának
Büvös forrását hol lelük:
Bolond az, aki tanul, fírad
Kora reggeltől éjjelig.

Egy pápaszem, urak! a lényeg,
S a zord tekintet fődolog.
Legyenek savanyu legények,
Fogyaszszanak sok citromot.

Rontsák el mindennap a gyomruk,
Ugy lesz a kritikus epés,
A kritikusai boncoláshoz
Kéznél legyen mindig a kés.

A jelvényünk, amint azt tudják,
Egy vasból készített kalap,
A kritikus, ha bántják, rúgják,
Jól meghűdöndhat az alatt.

Az „itész” legyen antik jellem,
Következetes, vaskemény;
Másodrangú kérdés a szellem
A kritizálás mezején.

Most pedig kezdődjék a munka.
Első tárgyunk az operett.
Előbb elmondom, mi a kórus,
Majd hogy mi a — nadrákszerep ...

— n.

A Viktória-rend vitéze.

Uj regény közlését kezdjük meg lapunk vasárnapi számában ezzel a címmel. Szerzője Mrs. Alexander, a birneves angol írónő, akinek könyvei Angolországban kívül is rendkívül kapószak.

A Viktória-rend vitéze

is ama regényei közül való, amelyek az ő vonzó írói egyéniségét, kitűnő tulajdonságait teljes mértékben visszatükrözik. Csupa eleven élet lüktet ebben a könyvben, amely attól a pillanattól kezdve, hogy a történet megindul benne, érdekesítő lépésről-lépésre s a lekötött figyelmet egy percre sem szabadítja fel.

Mrs. Alexander

egyenesen a művelt, finom ízlésű családok számára dolgozik s ezzel a regényével is azt a kellemes meleget árasztja az olvasó lelkebe, amelynek hatása alá olyan szívesen engedi át magát az ember a mai idők izgalmas, vajdó küzdelmei között.

A Viktória-rend vitéze

oimű regényei is van küzdelem, sokat küzd főként a regény főhőse, de ez a küzdelem szép látvány s végül a sikerben és boldogságban teljes elégtételhez jut. A homályos származás felhője sötétül jó ideig egy hevülő ifjú ember fő-

lőt, akinek a feje fölött éppen akkor foszlik szét ez a nehéz felhő, amikor a maga erejéből a legmagasabb körökben vívta ki magának a szeretetet és becsülést.

FŐVÁROS

(*) **A színházak tűzbiztonsága.** A legutóbbi közgyűlés azt a határozatot hozta, hogy a tanács a színházak tűzbiztonságára vonatkozó szabályzatot minél előbb terjesztesse elő. A közjótékonysági ügyosztály már tavaly dolgozott ki erre vonatkozó szabályrendelet-tervezetet, de a közgyűlés elé azonban nem került, mert a tanács azt határozta, hogy együtt tárgyalják az oruomokra vonatkozó szabályrendelet-tervezettel. Most felvitva a tanács a IX. ügyosztályt, hogy az időközben módosított szabályzat-tervezet terjesztesse újra előbe.

(*) **A házmaster lakása.** A postaigazgató tudvalevőleg arra kérte a fővárost, kötelezze a háztulajdonosokat, hogy a kapu alatt csináljanak lakást a házmasternek hogy könnyebben ellenőrizhesse, kik járnak ki s be a házba. A mérnöki hivatal ma azt jelentette a tanácsnak, hogy ma nem lehet arra kötelezni a háztulajdonosokat, de az építésügyi szabályzat revíziójakor meg lehet a postaigazgató kérelmét valósítani.

(*) **A jegyzők eskütétele.** Ma délután 5 órakor rendkívüli közgyűlést hirdette ki Halmos János polgármester a jegyzőválasztás eredményét. A megválasztottak a közgyűlés színe előtt letették az esküt. Halmos János polgármester buzdító beszédet intézett hozzájuk. A polgármester üdvözli szavait a kartársak nevében Józsa Mihály jegyző köszönte meg. A közgyűlés ezzel véget ért.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Katinka grófnő.** (A *Népszínház* bemutatója.) Egy derűt, kedves hangú, tiszta levegőjű, üde tárgyú magyar operett vitte ma vissza a közönséget a finomabb hatások meleg hangulatába. Ebből a hangulattól, szülőjeképpen a darab nagy kiválóságából, szerző e biztos dologértéséből, színpadi avatottságából és a partitúra egymást kergető, meglepő zenei szépségeiből lakadt ki a *Katinka grófnő* nagy és gyönyörű sikere, amely indult az első szón és mind tüzebben csatogott végig a színen, mig az utolsó ütem is elhangzott. Szép, szinte forró est volt, óriás tapsok özönében, virágok illatában, a közönség hálás megindulásában, kiújuló teletzésében és mindabban a fűszerben, amit kínál egy pompás darab, sok szébbnél szebb melódia, egy biztos, kész, kitűnő előadás és a színpad ellátásában csupa csillagó fény. *Katinka grófnő* szerelmes egy magyar legénybe (Pető) és azzal indul a darab, hogy szökni készül milyenes estén, hogy egy gazdag vén emberhez (Teofil herceg) ne kényszerítsék. A kis szökevényt visszahozzák és azután fegyveres örök vigyáznak a kis elkalandozóra az ódon várkastély képesarnokában. *Katinka* szépségesen szép melódiában sóhajtja el fájdalmát öseinek, azután elalszik az éjféli órán. Ekkor meglevevőnek az ösök, kilépnék hideg, bár aranydiszes rámaikból és családi tanácsot elhatározzák, védői lesznek kis unokájuk szerelmének. A *Katinka* álma a darab, amelyben az ösök, ki komoly, ki mulatók, végigkísérik a kicsi grófnőt, amíg sok kedves bonyadalmon, meleg írárt jelenésen és mókán, örömon, bajon meg egy pompásan inszenált lovagi tornán keresztül szerelmes diákja karjaiba jut. Az ösök azután vissza-telepednek rámaikba. Az egyik, Ulászló, már csak akar, de nem írt bele, mert földi exkurzióján meggyarapodott két piciny nővel, — amint a feltámadt lengyeleknek már szokás. Mindvégig egységes szép és poétikus mese a kiválóan ügyes, biztoskezü és hívatott *Faragó* Jenő szövege, tarkított fényes külöségek, eleven csoportok, nagy színpadi mozgások, táncos jelenések, vitézi bajvívás, csupa friss élet és diszletek és jellemek csillagó pompája. A *Hűvös* Iván zenéje mindvégig szerencsés és gazdag inspiráció munkája. *Katinka* grófnő belépője, szerelmes panaszkodása később, majd néhány pezsgő vídámnessé száma, Pető dala a két porcellánbábúról, kettojuk páros dala, a táncmármás, a szépen épített finálék, — valamennyien fellettébb értékes zenei tehetőségre vallanak és számos ismétlést, rengeteg tapsot, babért termetek szerzőjünknek. Aki a *Katinka* grófnő szerelmes álmát a parázs siker valóságához juttatta, a magyar operetszínpad méltán csodált és messze ragyogó ékessége, *Kéry* Klára. A magyar szerzők sikerét szolgáló készségének a szokottnál is nagyobb mértékével nyult rendkívüli művészi eszközeinek kincsesházába és a ragyogásból, amit a szíre árasztott, ismét nagy pompával vált ki csodásan meleg beszéde, jellemző tudása, dalos játéknak

sajálagos egyéni gráciája, amely a színpadon egyetlen. Odaadás, líra, pajkosság és egy ép és szép leányssziv megmozdulásai vegyest váltakoznak a szerepben, amint passzív beállítása mellett is színei a rendkívül színpadi festő pallettáján kifényesedtek. Csak a legkivételesebb tehetség magyarázhatja, hogy az egész operettszám mennyire megmészesedik az idő szerint talán Európaszerte leghivatottabb művelője kezén. A közönség szíve szerint a legnagyobb elragadtatással ünnepelte Küry Klárát, tapsok és virágok özönével árasztotta el és jutalmazó kedvében a szerzőkkel együtt megszámlálhatatlan sokszor hívta a lámpák elé. Kosztümjeinek fénye ma egyszerűen káprázatos volt. Pető szerepében Komlósy Emma a partitúra legérdekesebb darabjának, a porcellánbabákról szóló dalnak nagyon szép előadásával vált ki, amelyet viharos tapsra kétszer is kellett ismételnie. A játék már gyöngye oldala. De ebbeli igyekezete is elismerést érdemel. Sok virágot kapott és kihívásokban is bő része volt. Kovács mókái és kupléi rengeteg bahahtakat kellették. Kítűnő, új és biztos hatású volt *Szirmait* a marcona ós újszerű szerepében. Ez a fellépés talán a legújabb, a kiváló művészek egyik legprompásabb alakítása. Kics Mihály, *Irsai*, *Krescsányi* Sarolta, *Szentmiklóssy* Irén, *Kápolnay*, *Pinter*, *Ujvári* csupa jó szerepben csupa jó. A siker teljes, hangos és erős volt.

Nemzeti Színház. Holnap *Dumas* kítűnő vigjátéka a *Nők barátja* kerül színe, a főszerepeket azuttal is Márkus Emilia, Náday Ferenc, Vizváry, Horváth, Mihályfi, Gyenes, Dezso, Szacsayné, T. Deli Emma és Paulay Erzsébet fogják játszani. Az előadás 7-ór kezdődik. Holnapután, vasárnap, délután *Gárdonyi* Géza íjain történetét *A bort adják*, este az *Egyenlőség* kerül színe.

Marteau hangversenye. *Marteau* Henrik, a híres hegedűművész, nagy tetszéssel találkozott, amikor a Filharmóniai Társaság hangversenyén bemutatta magát. A közönség vehemensen tapsolta, ahogy az elsősorú virtuókat tapsolni szokás; a sajtó dicséret szavakkal árasztotta el. Ilyen fogadtatása után azt lehetett volna hinni, hogy önálló hangversenyt szervezősége megtekinthet a Royal-terem. Ez a várakozás nem teljesedett. A kítűnő francia virtuóz mai hangversenyén sokkal több volt a taps, mint a publikum. Ezek a zajos és lelkes tapsok nyilván kárpótolják akarták a híres virtuózt az anyagi siker elmaradásáért. És hogy a művész ezt a kárpótlást elfogadta, briliáns játékaival bizonyította be. Ez a játék a kedveltségnek, a hányvitéségekben nyilvánuló apprehenzióknak nyomát sem mutatta. Gazdag programját akkor sem játszhatta volna le buzgóbban és fényesebben, ha nagy és fízető közönség hallgatói volna rá, amikor Mozart, Vieuxtemps, Bach, Corelli, St. Saëns és Paganini műveit fáradhatatlanul interpretálta, megdnyegit a saját stílusa szerint. *Marteau* Henrik művészele nem szenzációs; egyéniségében nincs meg az a varázs, az a diabolikus erő, ami lázas tombolásba ejti a közönséget; nem olyan érdekes, mint *Sarasate*, *Kubelik*, *Burmeister*; de technikájának az előkelősége, felőlgásának a nemessége és finomsága, temperamentumának a heve, előadásának a könnyed gráciája olyan művészzé teszik, akit bátran emlegethetünk a modern hegedűjáték legjobb mesterei közt s aki mindenestre méltó arra, hogy a nagy városok műértő közönsége a legmelegebb szimpáthiával karolja föl. A mai hangversenyen mint közreműködő *Biró* Lili kisasszony szerepelt, akit operafáriákat adott elő és élénk tapsoakat kapott.

Van Dyck Budapestén. A *József főherceg Szanatórium-Egyesület* a népszanatóriumok építési alapjára *József* Apóst főherceg és *Augusta* főhercegnő védsége alatt hangversenyt rendez február 8-án a Vigadó nagytermében. Az egyesület elnöksége megnyerte közreműködésére *Van Dyck* világhírű tenoristát, a párisi nagy opera művészt, *Kocián* Jaroslaw hegedűművészt és *Voghera* Tulliot, a milanoi zenekadémia igazgatóját. A hazai művészek sorából *B. Lenkey* Hedvig, a Nemzeti Színház tagja és *Malecsky* Bianca operanékesnő működik közre. Jegyek vasárnaptól kezdve a Szanatórium-egylet irodájában (Sándor-utcai régi országház) és a zeneműkereskedésekben kaphatók.

Osapodár. Érdekes repriz lesz vasárnap február 8-án a Nemzeti Színházban. *Sardos* vigjátékát a *Csapodár* elevenítik fel teljesen új betanulással és részben új szereposztással. A kítűnő vigjátékokat 1898 március 24-ikén adták utoljára a Nemzeti Színházban. A szerdai előadás a főszerepeket *Osillag* Teréz, *Náday* Ferenc, *Gyenes*, *Náday* Béla, *T. Vizvári* *Marietta* és *Latabár* játszzák.

Vigaszínház. A *Vigaszínházban* vasárnap két előadás lesz. Délután *Molnár* Ferenc kedvelt bohózatát, a *Józsi* játszzák, este pedig a *Mormotát*. Két előadás lesz kedden, február 10-án is. Délután *Ocskay brigádere*. *Herzeg* Ferenc nagyhatású történelmi színműve kerül színe, este pedig *Mars* és *Xanrof* hatásos bohózata, a *Mormota*.

Hangversenylelát. A nagyobb vidéki városokban, a közönségnek s a tanulóitjusságnak *Somogyi* Mór zongoraművész a klasszikus zene népszerűsítése

érdeklében hangversenyeiket rendez. A programmon levő klasszikus zeneműveket *Somogyi* Mór érdekes kommentárja magyarázza, amelyet a műsorról együtt kap a közönség a kezébe.

Színikerületi értekezlet. Szatmárról táviratkozzák: A *szatmár-erperi* színikerület a hozzá tartozó vidéki városok küldöttségeivel gróf *Festetics* *Andor* központi színikerületi felügyelő előnklete alatt *Szatmár* népes bizottsági gyűlést tartott, amelyen megvitaták a kerület hivatalos ügyeit. A színikerület jelenlegi igazgatójával pályázaton kívül meghosszabbították a szerződést azzal a kikötéssel, hogy a társulat összes nótáit (!) virágvasárnaptól mind elbocsátja és megfellebökkel pótolja.

Magyar Színház. A *Magyar Színház* a jövő hónap elején mutatja be a *Hajduk hadnagyt, Rajna* Ferenek, az *Asszonygremet* népszerű szerzőjének új operettjét. A daraból már zené íróbábok jönek, a szerző rendezésével. A hajduk hadnagyt *Ráihonyi* *Akos* játszza. *Jadviga* lengyel grófnő szerepében először lép föl *Dénes* *Élla*, *Arányiné* asszony volt tamitványa. A több főszereplő: *Szentgyörgyi* *Lenke*, *Tomcsányi* *Ruzsi*, *Sziklai* *Kornél*, *Tollagi* *Adol* és *B. Szabó* *József*. A *Sherry* szombati előadásán *Mistigrotte* szerepét *Horváth* *Paula*, *Pepitát* *Keleti* *Juliska* játszza.

Király-Színház. A *tesekék* ma esti előadásán *Amelie* szerepét *hírelen* *Bánó* *Irén* vette át. A kisasszony beugrásának teljes sikere volt, szép énekéért sok tapsoit kapott. Ma volt a színháznak fennállása óta századik előadása. Ez alkalomra *Pásztor* *Árpád* költői lendületű prólogust írt, melyet *Fedák* *Sári* mondott el. Utána *ny* őt, mint a szerzőt nagyon meg'apsolták.

Küzdelem. Ilyen címmel *Polgár* Géza, a jeles tárogatóművész dalfüzetet adott ki. *Morris Rosenfeld* nek *Hová?*... című, *Kiss* *Arnold* szerp fordításából ismert költeményét zenésítette meg *Polgár*, a szöveghez méltó művészzel. Tele van ez a kompozíció a versből kiáradó mélabus költészettel. A dal, amely a zenei tudás és inspiráció szerencsés alkotása, *Bárd* *Ferenc* és testvérei kiadásában jelent meg *Kacziány* *Ödön* érdekes cimlappal. Ár 2 korona.

Zeneda hangversenye. A Nemzeti Zeneda igazgatósága február 1-én, este 1/2 5 órák a fővárosi Vigadó nagytermében második zenekari hangversenyt rendez. A műsoron *Erkel* *Sándor*, *Chopin*, *Tauszig*, *Saint-Saëns*, *Beethoven* és *Tschaikowszky* művei szerepelnek.

Tarka Színpad. A *Tarka Színpad* pályázatának eredményét március 15-én teszik közzé. Ma, szombaton adja elő utoljára a *Tarka Színpad* a *Hirtelen harag* című bohózatot, amelyben *Morvai* *J. magyar* színész lép föl, aki külföldi tartózkodása után ezuttal jászik újra magyar színpadon. Vasárnap mutatják be a *Hatalos* néra című újdműsőt.

Vidéki színészet. *Matey* *Kálmán* társulata *Munkács*on a közönség teljes megleődése mellett tarja előadásait. Legutóbb *Rajz* *Ödön* jutalomjátékát *A dolovai nádor leánya* ment színiit ház előit. A közönség a jutalmazottat tetszése számos jeleivel halmozta el. Az előadás sikerében *Kiss* *Árpád*, *Heitai* *Hugó*, *Niczky* és *Jávor* *Aranka* osztozkodtak.

TUDOMÁNY, IRODALOM

Biró Lajos előadása. Az Akadémián ma este a Magyar Földrajzi Társaságban *Biró* *Lajos* tartott nagy közönség előtt érdekes előadást *Uj-Guineáról*. *Erdősi* *Béla* elnök szavakban üdvözölte a társaság tudós vendégét. *Biró* *Lajos* kiváló értékű kutatásának eredményeiről adott számot nagy tetszéssel fogadott előadásában.

A gyulafehérvári székesegyházról. Az Országos Iparművészeti Múzeumban ma fejezte be *Csányi* *Károly* muzeumi ör a gyulafehérvári székesegyházról szóló előadásainak sorozatát. A nagy művészettörténeti tudásra való előadását a közönség mindvégig érdeklődéssel hallgatta.

EGYESÜLETEK

(Az Országos Gyógyszerész Otthon) tegnap tartotta meg alakuló közgyűlését a *Budapesti Gyógyszerésztársulat* aggteleki-utcai helyiségében. Az Otthon elnökül *Tavffy* *Károlyt* választották meg, alelnökök *Estegár* *Béla* és *Molnár* lettek, titkár dr. *Ekkert* *László*, pénztáros *Braun* *Lajos*, ellenőr *Kiebling* *Béla*, könyvtáros *Nagy* *Artur*, háznapos *Muzsa* *Gyula* lett. *Balogh* *József* miskolci gyógyszerész bejelentette az összes miskolci gyógyszerértulajdonosok és gyógyszerészyakornokok belépését.

(Budapesti Orvosi Kaszinó) tegnap este sajtó helyiségében sikerült mulatságot rendezni. A mulatság előtt dr. *Löbl* *Vilmos* magas színvonalon álló érdekes felolvasást tartott. Utána *Sanders* kisasszony énekelt nagy tetszéssel.

(Volt növendékek egyesülete.) A VII. kerületi főgimnázium volt növendékeinek egyesülete felhívja az intézet volt tanulóit hogy belépési nyilatkozataikat az egyesület címére (Barcsay-utca 5.) küldjék. Válaszó közgyűlésre a kör megválasztotta tisztikarát. Elnök lett: *Medveczky* *Lajos*. Gyűzezőt alelnök: *Pásztor* *Árpád*, alelnök: *Kürti* *Ignó*, Főtitkár: *Weigl* *Géza*, Titkár: *Auer* *Pál*, Főgyűző: *Bacher* *Pál*, Jegyző: *Xani* *Óvics* *Pál*, Pénztárnok: *Révész* *Vilmos*, Ellenőr: *Parkány* *Frigyés*, *Háznagy*: *Sebestyén* *Jó-*

zsef. Számvizsgálók: *Reiss* *Jenő*, *Dobó* *János*, *Somló* *Gyula*. Megválasztották továbbá a 36 tagú választmányt.

(A Nem Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete) felhívást boosított ki Magyarországról nem okleveles gazdatisztekhez abból az alkalomból, hogy ellenik az okleveles gazdatisztek egy része akcióit indított meg. Az egyesület hangsúlyozza, hogy a nem okleveles gazdatiszteknek most, az ellenik irányuló hatások idején, annál inkább tömörülniük kell. Egyben az egyesületbe való belépésre szólítja föl őket.

(A Magyar Mérnök-és Építész-Egyesület) mai ülésén *Ungár* *Manó* széles tudományos alapon értékelte a drótkötélpályákról. Teljes részletességgel ismertette a drótkötélpályák rendszerét, amelynek Magyarországon nagy jövőt jósol.

(A Magyar Bántartástal Egyesület) február 5-ikén kiállítás rendez. A kiállítás reggel 9 órától este 7 óráig látogatható. Belépti díj 50 fillér.

Nyitlter.

Baris József, Hirsch István szül. **Baris Gisella, Baris Margit**, gyermekei; továbbá **Hirsch István** veje és **Baris Józsefné** szül. **Demkó** **Lujza** néne; **Baris Margit** és **Gisella, Hirsch** **Ferenc** és **Rózsi**ka unokái a maguk valamint a számos rokonság nevében is fűzőkötélpályák megírta felhívást. Szeretettel, felejtethetlen édesatyjuk, apósok, nagyatyjuk és rokonusok

Baris Ferenc
gépnyárosnak

60étnék 76-ik évétén rövid szenvedés és a halotti szentiségek általa feloldó után folyó évi január hó 29-án délután fél 5 órákor történt grázus elhunytát.

A drága halott földi maradványait este 6 órák, folyó hó 28-án d. n. 3 órákor fogadunk kerepesi-utcai temető halottas házában a rom. kath. egyház szertartás szerint becsontatni és ugyanazon síkoltóban 700 k nyugalomra helyezni.

Az énekelt 5 szent miséjémet szombaton, folyó hó 29-án reggel 9 órákor fog a ferencvárosi plébánia templomban a Mindenhatóknak bemutatni.

Budapest, 1904. január 27-én.

Béke áldott polainak.

(Az e rovat alatt közölteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

A kelet-ázsiai konfliktus.

London, január 29.

A tegnap *Féteváro*t tartott minisztertanács visszautasította *Japán* legfontosabb követeléseit, különösen azokat, amelyek *Mandsuriára* és *Khina* területi integritására vonatkoznak. Ez a visszautasítás azzal a megokolással történt, hogy *Oroszország* nem tűrheti el presztizsének csorbítását az által, hogy *Khina* *Japánnal* külön szerződésre lép s ezzel *Japán* mintegy ellenőrzést gyakorolhat *Khina* és *Oroszország* viszonya felett. *Londonban* illetékes helyen minden pillanattal várják a háború kitörését.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Iokriminált kaszárnyadal. A budapesti katonai terapanosnokság tavaly panaszt emelt az ügyészségnél, hogy a kaszárnyakba egy verses nyomtatványt csempésznek be, amelynek *Nem engednek szabadságra az idén a címe.* A versek a *Zsinalegyezik a kaszárnya tetejét* dallamára énekelhetők s tisztelőten és sértő módon van bennük a király személye megemlítése. A nyomtatványon sem a szerzőnek, sem a nyomdásznak neve mincson kitüntetve, hanem a vers végén ez olvasható: *Irtá egy hároméves kisgyaldt baka.* Az ügyészség a sajtófelelősség tekintetében, miután az ismeretlen tetteseket felelőségre vonni nem lehet, a bünyádi perrendtartás értelmében azt az indítványt terjesztette a büntetőtörvényszék elé, hogy nyilvános ítérgyaláson mondassék ki a nyomtatványok elkobozása. Tegnap volt ez a ítérgyalás *Agorasztó* bíró elnöklete alatt. A tényállás ismertetése után dr. *Keserü* *Lajos* kir. ügyész kérte az elkobozás kimondását. A törvényszék rövid tanácskozás után helyt adott az ügyész kérelmének s a nyomtatvány elkobozást elrendelte.

§§ A jászberényi választás után. Az általános választások alkalmával, a jászberényi harmachatók választáson történt, hogy a választási elnök, *Török* *Aladár* polgármester az Apponyi-párt két kortesét: *Streitmann* *Károlyt* és *Delky* *Andrást*, továbbá *Lolya* *Antal*, *Muhoray* *György* és *Sándor* *Oszkár* joghatalmokat letartóztatta, állítólag azért, mert a rendet megzavarták. A letartóztatottak, személyes szabadság megértése miatt feljelentették *Török* *Aladárt*, akit a szolnoki törvényszék el is ítélte szás korona pénzbüntetésre. A budapesti ítéltábla azonban megsemmisítette a törvényszék ítéletét és *Török* *Aladárt* teljesen megmentette a vád alól. Ez ítélet ellen a főügyész fellebbezett és e fellebbezést a *Kuria* *I.* tanácsában tartott ítérgyaláson dr. *Faumgarten* *Izidor* koronagyűzész helyettes is fenntartotta, kérvén a táblai ítélet megsemmisítésével *Török* *bűnösnek* kimondani s megfelelő büntetéssel sújtani. A *Kuria* azonban *Zsigmondovits* *Zsigmond* bíró előadásában elutasította a főügyész semmisségi panaszát s hozzájárult a tábla jellemtető ítéletéhez.

TÁVIRATOK

Drezda, január 29. Ma nagy váltóhamisítást fedezett fel a rendőrség, amelynek tettese **Niérth Bernát** konzervgyáros. A váltóhamisító, aki körülbelül 200,000 márka erejű káróstit meg két drezdai bankot, megszökött és most körözik.

Bern, január 29. **Weissmüller-Chaufesfondosot**, volt táviratfőnököt, ki 42,000 frank elcsikkasztása után megszökött, Kolmárban letartóztatták.

A macedóniai események.

Konstantinápoly, január 29. Müller udvari tanácsos polgári ügynök a kral-monasztéri oestrák-magyar konzult jelentését véget Szalonikiba hivta.

Konstantinápoly, január 29. Az entente-hatalmak nagykövelei ma kormányaik megbízásából, hivatkozással a portának a műrzségi programot magyarázó e hó 10-éről kelt közléseire, kijelentették, hogy azok általában kielégítők, de több hiányt és hibát mutatnak fel és hogy bizonyos pontok és közlések, sem tartalmukat, sem szellemüket véve, nem elelnek meg a műrzségi határozatoknak. Így az első pont, mely szerint a polgári ügynökök titkárait és dragárjait utazásuk alkalmából török közlegeknek kell kíséerniök, azaz ezeknek jelen kell lenniök a keresztény lakók kihallgatásakor. A második pontban nem említették meg a nagyhatalmaktól a csendőri parancsnok mellé adandó segédek. A harmadik pontban nincsen az entente-hatalmaknak közigazgatási kerületek új elhatárolásában való részvételéről. Az ötödik pontnál, mely az inséges lakosság mentésére vonatkozik, nem veszik tekintetbe az entente-hatalmak konzulaitól való ellenőrzést.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, január 29. A Bleichröder-bankbáz, a Discontotársaság és a Darmsadti bank ajánlják a budapesti földhitelintézet 100 millió koronányi 3-5%-os zálogleveleinek jegyzését.

Bécs, január 29. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladottat buza tiszavidéki 8.45-8.85, bányási 7.85-8.40, mosoni 8.10-8.80 K. Ross, tóty felvidéki 6.80-6.90, pestmegyei 6.80-6.90, magyar zab 5.70-6.30, válogatott 6.65 korona.

Berlin, január 29. (Gabonaárak.) Buza májusra 166.60 márka (9.76 korona), júliusra 168.25 márka (9.57 korona). — Ross májusra 134.50 márka (7.59 korona), júliusra 136.50 márka (8.— korona). — Zab májusra 126.25 márka (7.41 korona), júliusra 129.— márka (7.56 korona). — Tengeri amerikai mixed májusra 110.25 márka (6.47 korona), júliusra 110.25 márka (6.47 korona). — Spiritus 70 márka (árlólyam 117.20 korona per 100 márka.) Irányzat: tartott. Idő: szép.

New-York, január 29. (Terményárak.) (Zárult.) Gyapot: New-Yorkban heyyben 16.05 (16.25), Jan.-ra — (15.70). Áprilisra 15.90 (16.07). New-Orleansban helyben 15.9/16 (15.9/16). — Petroleum: stand white New-Yorkban 9.10 (9.10). Stand white Philadelphában 9.05 (9.05). Refined in Cases 11.80 (11.80). Credit Balances at Oil City 1.85 (1.85). — Zsír: Western steam 7.55 (7.60). Rohe és Brothers 7.40 (7.50). — Tengeri irányzata tartott. — Január 56.5% (55.5% — Márc-ra — (—). — Májusra — (55.5%). — Buza irányzata tartott. — Piroz ószi helyben 94.— (94.—). — Jan.-ra — (—). — Márc-ra — (—). — Májusra 92.1/2 (92.1/2). — Júliusra — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: Iair Rio 7. sz. 8.15/16 (8.15/16). — Jan.-ra 7.70 (7.75). Áprilisra 8.05 (8.10). — Liszt: Spring Wheat clears 3.95 (3.95). Cukor: 2.15/16 — (2.15/16). — Ós: 28.05 — 28.35 (27.75 — 28.25). — Bors: 12.50 — 12.87 (12.62 — 12.87). (A számbelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 29. (Terményárak.) (Zárult.) Buza irányzata tartott. Jan.-ra — (—). Máj-ra 90.1/2 (89.7/8). — Tengeri irányzata tartott. — Január 47.1/2 (46.1/2). — Zsír: Január 7.23 (7.25). Májusra 7.42 (7.42). — Szalonna short clear — (0.—) — Sertéshús: Májusra 18.32 (18.32). — (A számbelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

H. A. Hisz ez nagyon kedves kis kérdés, az ötle pedig még pompásabb! Megengedhető-e, hogy dorobézlásközben fiatal emberek levetik a piszkos kézelőt és neveiket ráírva, postán, nyíltan egy uri leányunk elküldik? Miért ne! Ez csak az anzikokártyásának egy legújabb modern formája, amit örök dicsőségünkre Magyarországon találtak ki. Következik, hogy kedélyes aranyifuságunk ezen! Ne csak a kézelőjét, hanem a felsőkabátját, saruit és ruhaneműit is küldjessék el tisztelete jeléül postán az imádott urihölgyeknek. Hanem a postának ilyen esetekben vesszükül ridég és mindenesetre józanbód felfogása van, mint a tagadhatatlanul elmés, dorobézlók-nak. Egyszerűen nem kézbesíti a nyíltan feladott listáza kézelőt se, nehogy azt higgye a közönség, hogy ott a postán ragadt rá a folt, amely piszkít. És ha netán mégis kézbesíti, azzal ez a gyöngéd érzelmű fiatalág bizonyára meg lehet majd elégedve, mert nagyon valószínű, hogy kap rá va-akított méltó — választ. Egyébiránt még az is megtörténhetik, hogy az illető hölgynek már nem él az édesatyja, se pedig férfitestvérei nincsenek s ilyenképpen az érzelmenyilvánításnak még egyéb modern formáit is kénytelen lesz eltűnni a lovagias ifjú nemzedék részéről. Például, hogy beverik az ablakát, vagy kivilágítást rendeznek neki a háza főlgnyújtásával. A vice elvégre mindig vice, ha egy kicsit duhaj is. Az ilyeneken minden finomleltű, védtelen urileány úgy szokott nevetni, hogy a könnyei csurognak belé. De hát, mi már ilyen vicces emberek vagyunk! — Mit írma arról a fatalságról néhai való jó Petőfi Sándor? Nincs virágja, de van kézelője. Ezért hát csak előre: csigavér és tiszta mansetta!

Dilemma. Hiábavaló minden tétozavás, önnök a két leány közül csak azt szabad feleségül vennie, akit ön is szeret, nem pedig azt, aki csak önt szereti, de akit ön viszont nem szeret. Mégis csak arra kell önnök tekintenie, hogy kinek adta előbb a szavát és hogy kivel lehet bódog, nem pedig azt, hogy ki lesz boldogtalan esetleg a miatt, hogy ön egy szeretett nővel házasságra lép. Az se bizonyos ám különben, hogy az a másik, az egész életre boldogtalan lesz, aki most annyira köli magát az ön nyakába, hogy még szerelmet is vallott önnök, csakhogy amattól elődhíthassa! Az idő mindent meggyógyít. Bizonyára beheggeszti ennek a későn érkezett kiasszonyunk is a szíve mély sebéit. Boldogabb lesz más-sal, mint lebetett volna önnel, akinek ő miatta olyan hü és áthatatos leányiszívet kellene összetörnnie, amely öre már rég idők óta bizodalommal várakozik. Ez a férfui becsület dolga, nem a szánómé. Ön az elsőnek adta a szavát, azt már el is jegyezte magának. Rossz volna ezt a tisztességes viszonyt felbontani egy másikért, amely különben sem szövődnek természetesen alapon. Ön ajánlkozhatik rajta, de nem felelős semmiért. Történjék akármí, önnök csak egyet szabad tennie: a kötelességét becsülettel teljesíteni. Ne érzelezen, erősitse meg a szívét és halározzon férfias komolysággal. Mentül előbb, annál jobb.

Petrol. Az ön telke, ügylátszik, a majorsági zsellérléldök közé tartozik, amelyek után a földirtokos, ellenére minden szociális igazságnak, évi bért követelhet. Ez a bér azonban a majorsági zsellérléldök megváltásáról szóló törvény értelmében a telek bármelyikének kivánságára egyszer és mindenkorra megváltatott. A törvény meghatározza a váltásdíj maximumát. — **S. J. F. F. F. F.** A Mártha-egylet (Budapest, Hold-utca 17. szám) készséggel megadja a címet, ahonnet székegy cselekedet kaphat. — **A. M. A.** A bejegyzett cégek lajstromában a kéredezett nevet nem találjuk. — **K. B. Somogy-Magors.** A Kereskedelmi Múzeum igazgatósága (Váci-kört 32. szám) kívánatra készséggel megküldi a vonatkozó cimeket. — **K. J. Miskolc.** A keresztnevű változtatását a belügyminiszter osak kivételösen enged meg abban az esetben, ha a folyomató meg tudja bizonyítani, hogy a keresztnevelebbe bejegyzett név nem azonos azzal, ahogyan az illetőt régtől fogva hívják. — **S. J. Budapest.** Helyesen így mondják: Reichnall. — **Gy. A. Budapest.** Elektrotechnikusok becsérőlé. — **F. B. I.** Min münképp irányadó a postahivatalnak szóó megállapítás, amelynek a részleteit a postán megtudhatja. 2. A politikai viszonyok alakusáttól függ, időpontja most még nem határozható meg. 3. A középiskola négy alsó osztályáról szóló bizonyítvány szükséges, továbbá szülletési bizonyítvány és efféle okmányok. A postásé táviratregédítésiek évi fizetése 1000-1400 kös és 300-600 korona lakaspénz. — **B. S. Budapest.** 1878-ban még nem volt vasút Bozsniban. — **B. Y. Nagytapolcsány.** A bírósági végrehajtói vizsgálat tárgya az 1871. évi LX. és 1875. évi IX. törvények és ezek végrehajtásáról kiadott utasítás valamit egyéb törvényeknek és törvényes rendeleteknek a bírósági végrehajtók hatáskörére és eljárására vonatkozó határozatai. Ezeket külön-külön is, szaktantolyami célokra összegyűjtve is minden könyvkereskedésben megkaphatja. — **G. R. Úgyes,** jól van megosnálóva, de az anyagban semmi ut. — **J. A. Budapest.** Sorát eljűtik. — **G. K. Alba.** A nagyobbak közül csaknem valamenny-

nyinek központi a fűtése. — **F. F. Eperjes.** Kísérje figyelemmel a sorsjegyekről szóló üzeneteinket. Amennyiben nincs közöttük válasz, írja meg újból a sorsjegyei számát. — **D. M. Melenyics.** Ilyen vázlatos leírás utján lehetetlen véleményét mondani egy új tárgy értékeiről, amelynek különbözően sincs piaci ára. — **V. B.** Nem hallottunk erről a tervről. — **M. T.** Az aggápoló-dák az illetőségi kerületükhez tartozókat nem tudják befogadni, lehetetlen tehát valakit másutt elhelyezni. Sorsjegyeiről legközelebb. — **J. 32.** Csak mint népiüköl jöhet számba. — **G. G. Nagy-Atád.** A legutóbbi termékek olyanok, hogy egyelőre le kellett mondanunk a közléseiről. — **S. V. Ersekújvár.** A megrendések gyűjtésére vonatkozó 1900. évi XXV. törvén cikk 1. §-a erelmében megrendelések gyűjtése céljából csak új iparosok és kereskedők kerülhetők föl, akik üzletkörükből az illető áru eladásával vagy felbaszávalával foglalkoznak. Ennélfogva asztalosoktól szabad új megrendéseket gyűjteni, amelyek az üzeméhez szükséges anyagokra, mint kence, enyv stb. vonatkoznak. Ugyazinten föl szabad keresni a molnárokat és gépészeket is a malomszerkezetek, illetve gépépítéshez szükséges olajok eladása, illetve megrendelések íóvétele céljából. — **Sz. Z. Kecserkosszta.** A nikkel-érnek tiszta nikkelből készülnék. Egy kilogramm tiszta nikkelből 250 huszfűlleres, illetőleg 283 tízfűlleres veretük. Nikkelérnek 18 millió korona összegig verethetők. — **J. D. Budapest.** Évi 1800 koronát kell éspéshben hagyni a leovánsául. — **H. E. Zolyonkó.** Tiszta franczia nyelvű van, magyar és franczia nem jelenik meg. — **Anonimus.** Napokkal ezelőtt válaszoltunk a kérdéseire. Úgy látszik, nem kísérte figyelemmel ezt a rovatot. — **Pereszély.** Sorsjegyeiről legközelebb az illető rovatunkban. Ami a másik dolgot illeti vegyi-tisztító segíthet rajta. — **T. A.** Nem folyósítják hály részleteket. Az összeg ugyanaz marad. — **Sz. Sopron.** Dohánypalántát csak azoknak szabad nevelni, akik külön erre, vagy pedig általában dohánytermelésre engedélyt nyertek. A csupán palánta nevelésre jogosultak a palántákat kizárólag dohánytermelésre jogosult egyéneknek engedhetik át. Ha valaki abban a reményben, hogy dohánytermelési engedélyben fog részesülni — dohánypalántákat nevel — de később az engedélyt el nem nyeri; köteles a nevelt palántákat vagy megsemmisíteni, vagy valamely termelésre jogosult átengedni. A dohánykiültetés utolsó határideje június 30-ika után fennmaradó dohánygyapárak legkésőbb július hó 5-ig megsemmisítendő. — **H. I. Vácz.** Alitólrag harminckét napig. — **S. L. Munkács.** A rendkívüli kezesi keretében kintalhatják. — **Sarközy.** Az egyetlen mód a vegyi vizsgálat. — **Irá. I.** A vásárbíró a törvény értelmében jart el. 2. Az ellenőrzés ismét lehetetlen. — **Tisztviselő.** A legutóbbi adatok szerint van: kuriai tanácselnök 8, koronauégysz 1, ítélőtáblai elnök 11, kuriai bíró 69, királyi táblai tanácselnök 22, főügyész és koronauégysz-helyettes 16, királyi táblai bíró 223, főügyész-helyettes 15, törvényészi elnök 63, táblabírói ranggal járubázott törvényészi bíró, járásbíró és ügyész 128, törvényészi bíró, járásbíró és ügyész 1140, albiró és alügyész 1189, kurai elnöki titkár 4, táblai elnöki titkár 8, kuriai tanácsjegyző 4, törvényészi jegyző 147, aljegyző 754, telekkönyvezető 430, segédjegyző-könyve. etc. 216, segédhivatali főigazgató 2, segédhivatali igazgató 18, törvényészi irodai igazgató 68, irodaiszt 357, segédiszt 2031, letartóztatási intézeti igazgató 9, fogházgondnok és fogházletlyűyelő 66. — **H. I. Ivaco.** A pénzügyigazgatóság címe: tekintetes. A pénzügyi áras nincs kvalifikációhoz kötve. Rend szerint vizgálaton veszik föl a jelentkezőt napi 1 korona 80 fillér fizetéssel és 114 korona évi általányai. A vizgáló aztán leheteti a fővizgatói szobeli és írásbeli vizsgálatot, amelynek anyaga a pénzügyörtség szabályzata. Fővizgatói fizetés: napi 2 korona 20 fillér.

Sorsjegyek.

L. A. Tata. 2073-4 számu 1870-es sorsjegye 160 koronát nyert. — **S. T. Paks.** 4899-83 számu Jösziv-sorsjegyük 4 koronát nyert. — **B. A. Akli.** 5124-68 számu Jösziv-sorsjegye 4 koronát nyert. — **Sz. L. Ujpest.** 3457-9 számu Rudolf-sors egye 23 koronát nyert. — **Györi olvasó.** 431-91 számu Jösziv-sorsjegye 4 koronát nyert. — **C. E. Kun-Félegyháza.** Az 56.255 számu St.-Genois-sorsjegye 141.50 koronát, 777-62 számu Milánói sorsjegye 49 irat nyert. — **259174 számu elöszött** 23.311. számu Salzburg városi sorsjegye 56 koronát nyert. — **W. S. M. Szerencs.** 1493-90. számu Jösziv sorsjegyük 4 koronát nyert. — **J. K. Orsova.** 445-52. számu 30%-os Magyar Jelzalog sorsjegyet 200 koronával sorsolták ki a törlesztési buzaron. — **S. M. Nagyszombat.** 6119-54. számu Jösziv sorsjegye 4 koronát nyert. — **H. D. Hajdúdorog.** 9070 számu Pálty sorsjegye 124 koronát nyert. — **B. D. Zenta.** Nem nyert, szelvényét visszaküldötték, értéke 5 korona. — **G. A. né. Bekéscsaba.** 1310-8. számu Jelzalog sorsjegye 20 koronát nyert. — **S. K. Ikervár.** — **M. M. Sárospatak** — **Remény Pécel.** — **P. N. Rimcsombat.** — **F. B. Monok.** — **B. S. Mohol.** — **F. B. Tolna.** — **Reménykőd Szédes-Letke.** — **A. S. Rétaal.** — **F. J. Dobronya.** — **K. A. Esztergom.** — **V. A. Esztergom.** — **Lévai.** — **E. L. Kirdály-halmec.** — **W. S. Ertarcva.** — **B. A. Csuz.** — **F. J. Keskemet.** — **B. M. Nyitra.** — **S. A. Mohács.** — **F. M. Miskolc.** — **R. J. Siófok.** — **T. L. Doróc.** — **Os. Gy. Bácskula.** — **Sz. K. Ubecse.** — **K. J. Pusztatornyó.** — **W. J. Erdőbénye.** — **K. J. Keskemet.** — **H. J. Csantabér.** — **W. A. Füzegermat.** — **T. A. Mezőtur.** — **L. T. Tornallya.** — **E. A. Dava.** — **G. S. Ada.** — **B. F. Ny-Szeresa.** — **S. E. Nagytarad.** — **B. I. Berettyó-Ujfalv.** — **B. E. Budapest.** — **G. L. Tóvis.** — **G. S. Nagydorad.** — **W. T. Petrosény.** — **F. F. Eperjes.** — **K. S. Bács-Földvár.** — **S. M. Veszprém.** — **M. N. Bács-Madaras.** — **K. S. Somogy-Csurgye.** — **S. I. Naglak.** — **Csendőrtör.** — **Márannarossiget.** — **M. P. Budapest.** — **K. Altes.** — **L. M. Nagy-Mihály.** Sorsjegyeit nem nyertek.

REGÉNY MADELEINE

Írta: KIELLAND L. SÁNDOR

(30)

Semmiféle lelkimegrázkódás nem pusztíthatja el a szépségét és mialatt annak a hat évnek a fájdalma és keserősége újra felidőződött, ott állott Fanny asszony nyugodtan mosolyogva és öröködtől saját maga fölött.

Ebben a pillanatban belépett a házi orvos.
— Beszélj az urammal, doktor ur?
— Nem, nagyságos asszonyom! Talán valami baja van?

— Hogy baja van-e? Igazán csudálom, hogy kérde ezt — felelte Fanny élesen. — Hát nem látja, hogy ki van merülve, hogy túlságosan megerőlteti magát; Karlsbadba kell mennie az idén, különben belepusztul!

— Hát igen, nagyságos asszonyom — mondotta az orvos jószágon — egészen a javára volna, hanem hát jól tudja, mit felel mindig, hogy nincs ideje... és aztán...

— Ejl — felelte Fanny, és megfordult — mit törődik az ilyesmivel egy orvos?

Az orvos lement az irodába és úgy megremítette Mortent, hogy az utazást a legközelebbi hétre állapították meg.

Worse Jakob „eltűnése”, mert így beszéltek róla, nagy feltűnést keltett, de a csodálkozás még nagyobb lett, amikor egy távirat hírtul hozta Garman Rachellel való eljegyzését. Együttal arra is felkérte Worse Jakob Mortent, hogy készítsen el mindent az esküvőre, mivel rögtön a hazaérkezésük után akarják megtartani.

Morten a felesége tanácsára azt felelte, hogy az orvos „parancsára” rögtön Karlsbadba kell utaznia. Hanem azt ajánlotta a mátkapárnak, hogy találkozzanak vele Kopenhágában s ott megesküdhetnek. Ehhez Worse Jakob és Rachel hozzájárult s megállapodtak a találkozás napjára nézve.

Mindent egybevetve, Mortennek tetszett ez a házasság. Hat év alatt gyakran gondolt arra a tanácsra, amelyet az apja adott neki utolsó napjaiban: hogy tudniillik lépjen társasviszonyba Worse Jakabbal. Morten sohasem említette ezt a dolgot senkinek sem s nem tudta magát rászánni az ilyen megalázkodásra. Hát ez magától is elérkezett, még pedig a legalkalmasabb időben, amikor ugyanis magára akarta hagyni az üzletét, hogy elutazzék. Így aztán Worse, mialatt ő távol volt, teljes tájékozást szerezhetett mindenről s azonkívül volt az üzletnek néhány hibás foltja, amelyek miatt Morten röstelkedett. Az ilyenfelét pedig sokkal könnyebb volt elintézni írásban.

Tehát Kopenhágában esküdtek meg. Gábrriel is jelen volt. Akkoriban Angolországban volt egy irodában; Párisba telegrafáltak érte s Kölnben találkoztak. Felig-meddig már azt is nyírbé ütötték, hogy Gábrriel kapja meg Rachel állását a Barnett Testvéreknél Párisban, aminek a fiu rendkívül örült.

A lakodalmi ebédet a „Hotel d'Angleterre” nagy termében tartották meg. A jókedv általános volt és Morten tosztot mondott a „Garman és Worse” cégre, amely most ime teljessé lesz megint.

— Hát az én öreg Aalborg barátom? — kérdezte Gabriel a csemegénél.

— Ó, az még mindig a régi! — felelte Morten. — Nemrégiben egy társaságban ugyancsak gyalázatos beszédet mondott a „Garman dynasztiá”-ról; szörnyen el van keseredve, amiért nem hívják meg többé.

— Szegény Aalborg! — mondotta Gábrriel elmélyedve.

Jómaga olyan boldog volt és annyira hajlandó a megbocsátásra, hogy ebéd után odaült az ablakhoz s nagy buzgóssággal s pontossággal lerajzolta a téren levő lovasszobrot. Ajándéku akarta elküldeni Aalborg adjunktusnak.

Másnap mindenki elutazott. Morten és Fanny Karlsbadba, Gábrriel Angolországba, hogy az átköltözésre előkészüljön, az új házások pedig Norvégiaiba.

A hajóhid előtt fényes új fogat állott új kocsisal és új lovakkal s a hátsó ülésben Worsené helyezkedett el selyempönyében, új kalapban.

Szemben vele Samuelsen ur ült egészen összekuporodva. Nem lehetett rábíni, hogy az öregasszony mellé üljön; már azt is egészen helytelennek tartotta, hogy egyáltalában ott ül a kocsiiban.

Egy sereg utagyerek ott őgyelgett természetesen a kocsi körül, részint azért, hogy a lovakat bámulhassák, részint pedig azért, hogy a rettenetes Pitter Nilkent közelebbről láthassák. Aztán az egyik kis semmirekellőnek az jutott az eszébe, hogy előadja azt a hírhedt gunyalt — nem han-

gosan ugyan, ezt nem lehetett megtenni, hanem csak úgy csöndesen mozgatta az ajkát. Csakhamar mások is követték a példáját és amerre csak nézett a boldogtalan Samuelsen ur, mindennütt azt a „kórus”-t olvashatta le az ajkáról:

Pötytyöm, piciny Pitter Nilken
Mért üldögélsz annyit itten.

Bele kellett bolondulni.

Ha nincs benned ész,
Mindig piciny lész.

Végre egészen odaért a hajó a kikötőhidhoz. Az új házások a kocsihoz szállottak, amely a városba robotott. Worsené kacagott az egész uton s a szeme tele volt könnyekkel, sugárzó arccal köszöntgetett mindenfelé s mikor befordultak az udvarba, akkorra az új kalapja olyan mélyen csuszott le a baluljére, hogy le is esett, amikor kocsi a kapu előtt megállott.

A jó Samuelsen pedig nagy buzgósságában, hogy az öregasszonynak a segítségére siessen, mind a két lábával belehagott a kalapba.

Nem volt csekélység Worsenét, amint jözüen kacagott, a lépcsőkön „felblanzsziroz”-ni. Mindenki nevetett. Nevetett a kocsis, nevettek a cselédleányok, nevettek az új házások — mindenki nevetett, csak Samuelsen ur nem nevetett. Leghátul kullogott és félrefordított arccal vitte Worsené kalapját az egyik szalagjánál fogva — a másik ujj huzódott utána a lépcsőkön — az új drága kalapot, amely ezek után persze mindenhez hasonlított már, csak kalaphoz nem!

Az ebéd a fiatalok lakosztályában volt, ahol Worsené a finom dímát adta s valamiféle nyelven beszélt, amelyet ő maga „franciá”-nak mondott. Este azonban, miután Rachel és férje Sandsgaardba ment, a hátsó épületbe húzódtak vissza.

És akkor itt kacagtak, beszélgettek, puncsot főztek, ittak és ünnepeltek, amíg Pitter Nilken olyan jókedvű lett, hogy maga ajánlotta, hogy előadja „A közsörüs szerelmi dalá”-t, amelyet nagyon kedveltek az ő fiatalága idejében. És el is énekelte a dalt nagy tetszés mellett és ugyancsak különös hangon; mintha csak visszakapta volna birtelen a gyerekkori hangját — énekel magus, szagattott, rossz hangon, de tele érzéssel. És a szeme egyre Worsenén nyugodott, mialatt énekelte:

Te édes, szelid leányka,
Oly meghiűt vagy s szerény,
Ó tégy boldoggá engem
Édes, ó légy enyém.

És Worsené a kötésével verte a taktust, hozzádudolva a refrént:

Szállj, szállj, kerék
Vigan hajtalak,
A munka így halad
Szállj, szállj kerék.

HUSZONHATODIK FEJÉZET.

A tiszta nyári napsugárban a sárgásfehér homok a tengeri fűbokrocskákkal messze elhnyult észak felé, ameddig csak a szem ellátott. A partvonal kiugrásokkal és öblökkel kanyargott tova, itt-ott egy csomó bárka vesztegelt, a parton sírályok csoportosultak, miközben a hullámverés ferdosan gördült a part felé és csillámlott a napsfényben.

A bozóttal benőtt halmok között, még jó messze egy kocsi közeledett, amelyben egy férfi és egy hölgy ült. Letértek a posztutórról és a keskeny, homokos községi uton hajtottak Bratvold felé.

Madeleine kívánsága ellenére történt; de mert a férje véletlenül hullotta, hogy csak egy órányi kerülőről van szó, utasította a kocsisat, hogy Bratvoldnak menjen; de ennek következtében meg kellett pihenni valahol utközben.

A lelkész azért tette meg ezt az utazást, hogy feleségével meglátogassa új kerületét. Magát az állást csak őszszel kellett elfoglalnia. Lakást akartak bérelni s köszönteni akarták a régi jó barátokat és a rokonokat és úgy tovább.

Bármennyire örülhetett is Madeleine annak, hogy viszontláthatja apját, még sem lelkesedett túlságosan, amikor megtudta, hogy férje erre a kerületre pályázik. Csak hogy Sparre püspök egyenes kívánságára történt mindez és rendkívüli előléptetészámba ment.

De hát Madeleine nem igen ellenkezett, ez sohasem volt szokása. Martens lelkész csakugyan izéese szertul való asszonyt tudott bolőie nevelni.

Amint ott ült a kocsi sarkába szorulva — férje időközben kissé testes lett — alig emlékeztetett arra a Madeleinere, aki olyan otthonos volt egykor ebben a környezetben. Nem látszott betegnek, csak fáradt volt, nagyon fáradt. Talán, egy nagyobb lelkészakban bizony sok a dolog és három gyermek sem kiesésig.

Az első esztendőben egészen kétségbeesett; néhányszor ki is fakadt izgatottan... a régi

makacság volt ez. De a lelkész egészen sajátásgos módon tudott vele bántani.

— Sohasem izgult; minél jobban kiabált Madeleine, annál nyugodtabban felelt neki, csöndesen mosolyogva és a vállát megsimogatta.

Ha aztán Madeleine visszanyerte nyugalmát, figyelmeztette, és egész észrevétlenül minden ugot, hogy ő kívánta. Madeleine végre is megszokott mindent.

Martens lelkész nyílt, barátságos arca ma nem volt valami jó színben. A legnagyobb mértékben kapta meg ugyanis a tengeri betegséget, ezért is hagyták el a gőzhajót és tették meg ezt az utat kocsin. Így tehát telt arca bizonyos tengerzöld csillámlást kapott és eltorzult arccal ki-kiköpött a kocsiból.

Nagyon boldog ember volt és hálát is érzett érte, Madeleine minden várakozásán felül bevált. A régi makacság csaknem végképp elmaradt, s ha mégis jelentkezett néha, hát egészen biztos volt a módszerében. Nagyon gyakran emlékezett háláson az ő kedves Sparre püspökére, akitől annyit tanult és aki iránta olyan atyai barátsággal viselkedett.

Minél jobban közeledtek a tenger felé, annál szélesebb lett nyugaton az a sötétkék csík, amely a napfénytlen csillogott. Madeleine egyre csak a tájat nézte és régi gondolatok és emlékek kezdtek erősen hullámlani a lelkében.

Kicsiny bibicék kísérték a kocsiat és éppen a lovak előtt telepedtek le mindig egy-egy pillanatra az ő ismert lármaújjakkal; a pacsiúrt székével löpködtek és kedves ujjongással töltötték el a levegőt, amely mélyen a szívéig hatott Madeleineknek, s a szél kezdte magával hozni a tenger friss sós izét — egy kátrány-, egy kis balszággal — s mindez annyira gazdag volt visszaemlékezésekkel.

Madeleine előrehajolt és hosszan, mélyen lélegzett. Ez üdvözése volt annak a tengernek, amelyet ő oly jól ismert boldogsága idejéből... szerelmének rövid nyári napja idejéből.

Ugy tett, mintha tele s tele akarná magát szivni ezzel a tiszta, friss tengeri levegővel, hogy zárkóztól lelkének minden sötét, poros zugát alaposan kiszéllőztesse. Mert az az idő, amelyet inuen távollított olyan porosnak tisztátalannak tetszett neki. Szentül szembe a tengerrel, szögyelte, hogy így jött vissza... azt kívánta, hogy bár feküdne inkább künn a hős mélységben, a friss, tiszta hullámok alatt.

De amikor a kocsi az utolsó magaslatához ért közeledet és a bratvoldi udvarokat és a világitó tornyot ott látta maga előtt, akkor befűdte arcát mind a két kezével és zokogott.

Férje bizonyára nem vette ezt észre, mert az többnyire szárazföld felé fordult; még nem érezte magát elég erősnek arra, hogy a hőmpölygő hullámokat nézze.

— Hová hajtsak be? — Bratvold Peré a legjobb ház; különben mindegyik egyformán jó.

— Menjünk be Perhez — mondotta a lelkész.

Madeleine sokáig nem tudta, vajjon tud-e Martens az ő viszonyáról Várományos Perrel; minthogy azonban jó ideje volt már férjénél, kitapasztalta, hogy nincs olyan hír, amely előbb-utóbb a lelkészhez nem kerül, és föl sem nézett, de érezte, hogy szemei rajta pihennek... azzal a mosolylyal, amelylyel minden akaratát meghajlította.

Várományos Per a fűskamrában volt, amikor megjötték. Egy nyílason át pillantott ki, és amikor Madeleine meglátta, önkénytelenül is messze kiköpte a dobányt. Mert miután egy ideig hiába várt, újra dobányt rágott, és miután nagyon sokáig kellett várnia, hát megházasodott.

Per felesége volt tehát az, aki a lelkészt és feleségét a legjobb szobába vezette, sok mentegetődzés közben, „mert hát nem olyan, amilyenhez ilyen uraságok szokva vannak.” Mialatt Per kereste, hogy az idegenekhez beküldje, a lelkész körüljárta a szobát és mindent megvizsgált, amit csak talált. Madeleine az ablaknál ült és kibámult a levegőbe a Per feleségének a láttára, aki olyan üdének és elégedettnék látszott, fájt neki, maga sem tudta, miért.

— No, nézz csak ide Lena! — kiáltott fel Martens, ha valami újat fedezett föl.

„Lena,” ez becéző név volt, amely ellen Madeleine semmiféle kérése és tiltakozása sem használt. „Lena” olyan szomorú, olyan lelkész hitvesének való név volt; „Madeleine” pedig olyan idegenszerű, franciásan sikkes, ami nem illett az ő feleségéhez.

A szobában sok mindenféle csudálatos holmi volt együtt. Képek: „A Vezuv nappal” és „A Vezuv ejjel”, aztán „A három testvér”; továbbá hatodik Frigyes vörös egyenruhában és hajlott orral s az ágy fölött, amelyen a takarók és párnák embermagasságnyra voltak fölornyozva, hatalmas bőségesszerű lögött, amelyre aranybetűkkel ó szavak voltak írva: „Legyetek termékenyek és sokasodjatok”; ez nászajándék volt. A festett szekrényen sárga alabástrom kanári állott egy vörös körtén és éppen szemben vele egy vörös pinty sárga körtén. A padló ragyogóan tiszta

volt és homokkal meghintve, az ablaktáblák kicsernyek és mindenféle színek és az egyik ablak fölött valami hajónak a darabja volt megerősítve, amelyen aranybetűkkel az a név csillogott: „Espérance.”

Végre bejött Per. Előbb a lelkésznek nyújtott kezét, aztán Madeleinek és köszönt. Amikor Madeleine a nagy kemény kézhez ért, akaratlanul visszavonta a magáét és a szokásos köszönet nélkül elfordult; egy szót sem tudott szólni.

Ebben a pillanatban lépett be Per felesége és arra kérte suttogva férjét, hasogasson neki néhány darsb fát, mert a túrfával bajos boldogulni és ő kávékat akar főzni. Per kiment és a lelkész a jól megteremtett kis parasztnyecske után ment, hogy a házat megnézege.

Madeleine föl s alá járt néhányszor a szobában, aztán kilépett az ajtó elé.

Amint ott állt a pitvar előtt a tornác téglán, éppen a kis kiskötőbe láthatott. A szeme azt a kis ösvényt követte, amely a sík mezőn át a meredek lejtőn húzódott egészen a világító toronyig. Itt volt az ő régi otthona... a vaskos, komoly kőfalak és a tüztorony a vörösrre festett sapkával.

Elfordult; nem tudott odanézni. A fákmarában Per fát hasogatott; csaknem öntudatlanul odament és odállt melléje.

Per abbahagyta kissé a munkáját, főlegyesedett s a nélkül, hogy rápillantana, a tengerre nézett. Merov hajós szakállá nőtt Pernek és a sokkal öregebb és durvább lett; de Madeleine megismerte minden vonását.

Madeleine félléppel ment feléje és keze után nyult; de most a férfi vonta vissza az övét. Madeleine most már nem tudott tovább uralkodni magán, nyakába borult és fejét keblére hajította.

Csakugyan úgy volt, ahogy Delphin mondta egyszer: hal, dohány és gyapjú keverék volt, de mindamellett, itt volt az ő helye; ezt érezte most. És ebben a pillanatban jött rá arra, hogy miért nyíllat valami úgy a szívébe, amikor Per feleségét meglátta. Irigylte őt, mindenért irigylte... a férjéért, a házért, az életért, mindenért együttvéve; mert az az övé volt! Itt volt az élet és az a férfi, akit ő szeretett és megértett.

... hogy hazudtak neki és milyen rosszat cselekedtek vele... ezek a finom emberek valamennyien. Micsoda élet is volt az mostanáig... élet minden más hivatás nélkül; minthogy felelősége legyen olyan embernek, akit nem szeretett a házat rendbe tartása, gyermekeket adjon neki... és mindezt a szokás, a szertartásokodás és az öntömjénezés dohos levegőjében. Még erősebben csüngött a széles, erős emberen, és ebben a különös boldogsággal és kinnal teli pillanatban csordultig megtelt ez a... jól idomított, befűzött szív, mialatt egész ifjúsága, szerelme zokogva vonaglott át lélkén.

— Nem az én hibám volt... nem az én hibám volt, — ismételte passzosan, mint valami gyermek, aki vigyázatlanságból tört el valamit.

A férfi fölemelte nehéz, kerges kezét és Madeleine fejére tette és végigsimogatta lágyan a haját; most megértette az egész összefüggést; de egy szót sem tudott szólni.

— Lena, Lena! — kiáltotta a lelkész a ház ajtajából — gyere csak be, nézz csak ide. Ikrék, Lena, hol vagy? Siess hát! Micsoda pompás egy asszony. Képzeld, mindjárt első alkalomra ikrék. Nehéz volna kitalálni, mit gondolt Várományos Per, amikor megint egyedül maradt és a tengerre látott. Így hőmpolyogtak a hullámok, viharban, napfényben ide s tova és ő mindig várt és várt. És Madeleine csakugyan megjött.

Nagyot lélegzett és a maga megint földerdült, miközben néhányszor a tenger felé bólogatott.

Per felesége sokat mentegődött az egyszerű ellátás miatt, mint ahogy ez már szokás. Akadt tejföl, vaj, tojás, kávé, puha cukor, kétszer-sült és végül egy hordoska kis tengeri rák. Az asszony sopánkodva hajtogatta, hogy „szégyen” ilyen uraságoknak apró rákkal szolgálni, csak néhány nagyobb akadna, akkor... Ez a lelkésznek éppen kedvenc elmélete volt, amelyet hévvel és meggyőződéssel védelmezett, tudniillik, hogy apró tengeri rák igazában jobb, finomabb ízű, mint a nagy. Enneképpén szípkorkázó kedvében volt és ártatlan tréfákat engedett meg magának a barátságos parasztnyecskeivel.

Per is bejött és így szólt: — Legyenek szívesek!.. Lassanak hozzá!.. És ezzel az illendőség minden szabályai szerint leült a padkára, előrehajolt és a térdére könyökölt.

A nap barátságosan sütött be a kis ablaktáblán, a szoba olyan tiszta és barátságos volt, az abrosz olyan fehér, a tejtől olyan sárga s az apró rák olyan étvágygerjesztően piros, hogy a lelkész nagy kedvet kapott a beszélgetéshez.

Kezdte azon, amit az asszonytól megtudott, tudniillik, hogy Per az egész házat egy hajótörést szenvedett francia brigd romjaiból építette és ennek a hajónak a deszkája volt ott az ablak fölött.

A lelkész az emberi vállalkozások bizony-

talanságáról beszélt, mily gyakran csatlakozunk és hogy végigvonul mindenben valami vezérlő fonál.

— Látjátok! — mondotta. — Ez a büszke hajó, amelyet a gögös Franciaország szerelt föl és ezt a reményteljes nevet viselte: „Espérance” — mert ez barátim reményt jelent — ez a hajó a legszánandóbb módon pusztult el ezen a szegény partvidéken. Így van ez az ember életével is! Mennyi hiu remény vitorlázott már ki fölobogózva, hogy aztán az élet forgatagában szánalmasan pusztuljon el. De ime! Amit a vihar roncsokká szaggatott, alázatos kezek új otthonná varázsolták; így fakad élet a halálból, remény a pusztulásból, boldogság a szétszört roncsokból és egy egész élet virágzik újra hirtvány hajóromokból.

Régi macakosságának utolsó maradáka között ki Madelein-en, amikor most így szólt: — Így élünk valamennyien.

Ebben a pillanatban Per is felállott és kiment. Felesége fel nem foghatta, hogy viselkedhetik Per ilyen illetlenül.

De Martens lelkész mindent megértett. Később még beszélni is lehet a dologról, ha szükség lenne rá; hanem egyelőre nem volt érdemes arra, hogy az ember eggyellen felajátja és elronta vele. Barátságos mosolylyal odanyújtotta feleségének a tejtől és megsimogatta a vállát.

Aztán nekilátott az apró rákoknak, amelyek pompásan izlettek neki.

— Vége. —

KÜLÖNFÉLÉK

Éj.

Halotti csönd. A szürke tájra
Halkan borul a köd s a pára...
Mélységes, csendes nyugovóra
Útolt az esti óra...

Magam vagyok. Oly régen várnak
E bánatos, imbolgó árnyak!
Isten hozott! Nagy fénybe jártam,
De visszavont sejtelmes vágyam
A bánatos, rejtélyes árnyba
Az éjszakába...

Ismét magam vagyok. Köröttem:
Amott előttem s itt mögöttem
Pihe a küzdő ember-tábor;
A titkos, éji, kéjes mámor
Kábulva tartja, mint a mérég...
Sok apró féreg!...

Velök egy sorba' küzd a lelkem...
Utunk homályos és kietlen:
Ha megfutottuk kába fővel,
Felénk mered a sok kérdőjel...
Mi is a cél? Mi is az élet?
Csak egy rövid, silány kísérlet!
A pusztulás vad útja ellen:
Jövünk az éjből, ... Küzdünk... s végre
Belébukunk ismét az éjbe...

Az éj — igaz; a fény — csalóka...
Pokol van csak; menny nincs... Ha vóna
S az emberek hinnének benne,
Halálba mind, mind önként menne:
A mennyben szebb az élet útja!...
De így!... Mindenki érzi, tudja,
Hogy rongy, cudar, silány az élet,
De... mégis jobb, mint az ényészet,...

Fülembe cseng az élet hangja...
Küzd és tolong a sok kis hangya,
Rongy lelkük telve van reményvel,
Olesó, csalóka, röpke fényvel...
Sajnádom őket szörnyű módon...
Oh, én már nem csalódom!...

Napfénybe' jártam s visszatértem,
Mert nincs o földön igaz éden...
Csak egy igazság van: az éjjel...
Nem játszom többé csalfa fényvel:
Szívem az árny örök araja...
Hadd szálljon köd a szürke tájra,
Hadd búsosn már az esti óra
Örök időkre szóló, csendes,
Mélységes nyugovóra...

Szírtos Artur.

+ Nemzetközi asszony. Genfből írják, hogy ott egy huszonhétéves, ötszörös özvegyasszony most ment férjhez hatodszor. Első férje egy francia volt, aki a házasság után néhány hónappal Párisban meghalt. Az özvegy a gyászév letelte után egy angolhoz ment férjhez. Ettől egy vasuti szerencsétlenség fosztotta meg a fiatal asszonyt, aki nemsokára egy amerikaihoz kötötte a sorsát. E mellett a férje mellett aztán három évig élt, aztán megint özvegyorsba jutott. Mikor az Egyesült Államokból hazafelé utazott egy oroszszal ismerkedett meg és ebből

az ismeretségből hamarosan házasság lett. Odeszszába költöztek, ahol a férj rövid idő múlva tüszuban meghalt. Az asszony ekkor visszatért szülővárosába, Mailandba és ott egy ifjúkori játszótársával kelet egybe. Ez a férje egy turista-kiwandulásnak lett az áldozata. Most annyi balszerencse és oly sok vész után az asszony boldog családi életet él Genfben mint egy német ember felesége.

+ Sakk az írógépek! Ezt a jelszót adta ki egy kis argentiniai tartományban a kormány. Rájött ugyanis arra, hogy ez az ördögösen kopogó masina megcsappantotta az állam jövedelmét olyan módon, hogy a bírósági akták körében az írógép kiszorította a forgalomból az állami okmánypapírost. A gép ügyesen ír, komprimáltan, billentyű alatti szűkebb helyre is elfér a conceptus, minnek tehát a hosszabb kézírásra berendezett okmánypapíros? Tiszta sor, hogy ilyen körülmények között közvesztéses levélpapíros is megállja a helyét. Hát ezt nem tűri a kis argentiniai provincia a kormány! Sakk az írógépek! A reszort-miniszter javaslatot terjesztett a törvényhozás elé, hogy a bírósági aktákat vegyék ki az írógép karmai közül. És a többség persze hogy megszavazta a cirkuszspektus javaslatot. Mellékes, hogy az írógép időmegtakarítást jelent, meg hogy tiszta, olvasható betűket ad ki magából. Mindez semmi. A kis argentiniai állam nevében: Sakk az írógépek!

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hírek. A kőszíttelők fővételé ellen tartott hosszabb beszédet dr. Lecher Ottó, a távzónoklatáról híres osztrák képviselő, a morva iparosok egyesületében. Szerinte oly országban, amelyben 60 koronásnál kisebb bankjegyek is vannak forgalomban, éropéng-forgalom nem fejlődhetik. Ha pedig az éropéng a banknál marad, az runók esetén válságokra vezet. — A petroleumfinomító kártelje tegnap Budapesten állészerén, a magyar kontingens 60%-át szabadon bocsátotta, de az árakat mai színvonalakon megtartotta. A főszabadult kontingenst az osztrák finomítók a maguk javára fogják fordítani, hogy a tölemelt djszabás életbelépte előtt menőli többet finomíthassanak. Az új fuvardíjaknak március 1-én leendő életbelépe esetén a petroleum árának további 1-2 koronával való fölemelését helyezték bizonyos viszonylatokra nézve kiállításba. — A petroleum-kartell révén kedvezőlen helyzetbe sodort petroleum-nagykereskedők veszélyeztetett érdekeik megvédése céljából egyesületet szándékoznak szervezni, amely az összes magyar és osztrák nagykereskedőket tagjai sorába kívánja felvenni. — Házitipari kézügyesség terjesztése céljából most hazánk 350 községében tartanak kurzusokat, amelyekben 15.740 mezőgazdasági munkás és kizsárga vesz részt. — A burgonyatermelővidéken beállt emelkedés számos burgonyatermelővidéken új keményítőgyárak létesítésére vezetett. Így például Nyírtában, Királytán, Földszigetén az új gyárak már jól is vették az üzemet, míg Párkányon, Pozsonyban, Székesfehérvárott és Pécseltől új gyárak keletkezésében vannak.

A Budapesti Kereskedelmi Testület Húttl Tivadar elnöklete alatt igazgatósági ülést tartott. A kereskedelmi testület részvénytársaság igazgatóságába Tschögl Henrik, a felügyelő-bizottságba pedig Markó Albert küldtek ki. A Ferenc József kereskedelmi kör a zárszámadásának megvizsgálásával Markó Albert és Uhl Sándor bizáltak meg. A Budapesti Kereskedők Menháza pénztárkezelőjévé Klein Józsefet választották meg. Dr. Dalnoky Béla jogtanácsos jelentését tudomásul vették s a kereskedő ifjak társulatának 600 korona segélyt engedélyeztek.

A Hazai Bank mérlege. A Hazai Bank Részvénytársaság igazgatósága tegnapi üésén állapította meg a február 17-ére egybevitelt közgyűlés eléterjesztendő 1903. évi mérlegét, amely 825.619.69 koronát tesz ki. Ez a nyereség 48.421.89 koronával nagyobb az 1902. évinél, ami mindenesetre kedvező eredmény a mostani abnormális állapotok közt. A normális állapotok visszatéréséhez fűződő remény és az ebből eredő bizalom előjelén, olesó pénz, a befektetési értékek piacának szilárdulása, a földszel forgalom időnként való meglélenkülése, az iparvállalatok némelyikénél máris észlelhető javulás, fokozottabb bankszerű tevékenységre vezettek, amelynek a mérleg egyes tételeinek emelkedésében, valamint a nyereség emelkedésében is kifejezésre jutottak. Az igazgatóság a közgyűlés elé azt az indítványt fogja terjesztetni, hogy az osztalék, — egy mint a múlt évben — 5% ban állapítsák meg, a tartalékalap 10.000 koronával (a múlt évben 75.000 koronával), a nyugdíjalap pedig 20.000 koronával dotáltassék. E mellett azonban az igazgatóság a tényleg elért jövedelem egy részét, úgy, mint ez a múlt évben is történt, az intézet erősbítésére céljából mérlegszerűen nem számoltak el, hanem tartalékba helyezte. A közgyűlés elé terjesztendő indítványok elfogadása mellett az intézet tartalékalapja 1.500.000 koronára, vagyis a keresztszámban 320.000 koronára rugó nyugdíjalappal együtt 10 millió korona alaptőkének 10%-ára emelkedik.

Salgó-Tarjánai Kőszénbánya-Részvény-Társulat.
Az igazgatóság mai ülésében vizsgálta és állapította meg az 1903. évi zárószámadat. Az e társulatnál szokásos nagyobb mérvű leírások után az összehozódék a múlt évről áthozott 299,788 korona 78 fillérről összeggel együtt 2,832,296 korona 22 fillért tesz. Az igazgatóság a folyó évi február 25-ére egybehívandó közgyűléseket az fogja indítványozni, hogy ezen összegből 200,000 korona a leírás, 200,000 korona a tartalék alapra, 233,262,74 korona az igazgatóság és hivatalnokok alapszabályszerű jutalékára fordítsassék, a forgalomban levő 64,000 részvény után részvényenkint 30 korona osztalék, e címen tehát 1,920,000 korona állapítsassék meg és a még fennmaradó 324,043 korona 48 fillér az 1904. év számlájára irassék elő.

A Budapesti (budai) Kereskedelmi Társulat ma tartotta Ott Lajos elnöke alatt rendes évi közgyűlést. Az évi jelentést Kollár Lajos titkár terjesztette elő. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és az előterjesztett zárószámára nézve a felmentvényt a választmányok megadta, a jövő évre a költségvetést megállapította és *Albiny* Lajost, *Toldi* Lajost és *Wirth* Antal számvizsgálóknak választotta meg.

Fizetésképzetlenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképzetlenségeket jelenti: *Sziágyi* Lajos fűszerkereskedő *Mező-Telegd*, *Belgram* M. kereskedő *Szárcsa*, *Lustig* Zoltán cég *Baja*, *Agoston* Sándor kereskedő *Kolozsvár*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budaösten* 44.60 korona pénzben, 45.60 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentált készárú 46.— korona pénzben, 46.40 korona áruban.

Vásárosarnok. (*Vámos* és *Bruszt* hatósági közvevő üzleti jelentése.) Az élelmiszerpiac a házbérmegyéd hatása alatt ma sem volt élénk, a vásárlások csak a legszükségesebbek beszerzésére szorítkoznak. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: *Husfélék:* vidéki marhabar eleje 78—86, hátulja 86—100 korona 100 kilónként. Öszt borjú, bőrbén hosszán mérve sulyeponás nélkül 90—104 fillérral nyertek elhelyezést kilónként. Lehúzott sertésbú 110—116, sertésbú szalonnával 112—118 fillér kilónként. Juhhús kilója 50—70 fillér. *Tőjásban* szilárd az üzlet. I. r. írtás tejt 85—90 koronát jegyzett eredeti ládánként. A készletek strétküldését ajánlhatjuk, *Tejtermékek:* I. r. szövetkezeti teavaj 1.90—2.20, jó friss iózóvaj 1.40—1.50, tehéntúró 16—20 fillér kilónként. *Vágott baromfi* a hozataok kicsinyek és ma I. r. szépen teltán kezelt, hízott lúd kilója 1.80—1.96 fillérral volt a forgalomban minőség szerint. *Élő baromfi:* csirke 1.80—2.60, tyúk 2.60—3.60, kacsa 3.60—5.—, lud 5.—7.— korona páronként, minőség szerint. *Vadfélék:* száraz szőrű, nagy nyulak darabja 2.—2.30, szárvas kilója 68—72 fillér. *Déligyümölcsök:* viedéke a következő árakon szállíthatunk: I. r. narancs 200-as 7.—, 300-as 7.50, 360-as 7.— korona I. r. citrom 300-as 6.—, 360-as 7.— korona ládánként. *Kosárnerancs* 100 kilója 18.— korona.

Borjvásár. 1904. évi január hó 29-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvény-társaságtól.) Felhajtás. *Belöldi élő borjú* 390 drb., leölt bányán 5 db, *bécsi borjú* — db, *növendékmárha* — darab, *bárány élő* 20 darab, leölt bányán — darab, — *Árjegyzések:* — *Belöldi élő borjú* I. rendű 90—98 f.-ig, kivétel 100 f., II. rendű élő borjúkért 80—88 f.-ig, 1 kilónként, leölt borjú I. r. 98—104 f.-ig, II. r. f.-től f.-ig, kivét. f. kilónként, levonás nélkül. *Rugott borjúkért* — f.-ig. *Növendékmárha* — 1-től f.-ig, I. r. f.-ig, középminőségű — f.-ig, alarendelt — f.-ig, 1 k.-kint. *Bárány élő* 15.50—20.— k., leölt bányán — k., kivételesen ár — k.-ig páronként. — *Íranyzat* általában élénk volt, az árak 3—4 fillérral klgmként csökkentek.

Sertésköznyvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvevőhid intézősége.) Január 23-án. Felhajtás: *Zsirterítés*, ugyanint öreg I. rendű 850 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, *kanló* — darab, *silány* — darab, *fatal* nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, *könnyű* 220 kilogramm — darab, *süldő* — darab, *malac* — kilogramm — darab. *Összesen* — darab. *Hussertés* ugyanint: *nehéz* 300 kilogramm felül — darab, *könnyű* 250—300 kilogramm — darab, *süldő* — darab, *malac* 40 kilogramm — darab. *Összesen* — darab. Felhajtás összege 1296 darab, 120 darab süldő, előző napi maradvány 105 darab, — darab süldő, összesen 1401 darab, 120 darab süldő. *Eladott* 932 darab sertés, 91 darab süldő. *Maradvány* 449 darab, 29 darab süldő. A vásár irányzata éleik. Az árak szilárdak — *Következő árak jegyzeteket:* *Zsirterítés:* *Öreg I. r. 850 kgr.-on felül* 95—102 fillérrig, II. rendű 280—350 kilogramm 95—101 fillérrig, selejtetett — fill.-ig, sil. — fillérrig, *fatal* nehéz 300 kilogramm felül 99—104 fillérrig, *fatal* közép 220—300 kilogramm 94—102 fillérrig, *fatal* könnyű 220 kilogramm 83 — fillérrig, *süldő* 88—100 fillérrig, *malac* — fillérrig. *Hussertés:* *nehéz* 300 kilogramm felül — fillérrig, *könnyű* — kilogramm — fillérrig, *süldő* — fillérrig, *malac* 40 kilogramm — fillérrig. *Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősúlyban.*

A budapesti gabonatorzsda.

Budapest, január 29.

Nyugodt hangulat mellett 10.000 métermázsa buza került a forgalomba tartott árakon. **Rozs** jegyzése változatlan maradt. **Tengeriben** szilárd volt az irányzat. **Zab** tartott árrakkal zárul.

Eladott:
Buza: *Tiszavideki:* 400 mm. 80⁵/₈ k. 8 K. 32¹/₂ f., 200 mm. 80 k. 8 K. 32¹/₂ f., 200 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 27¹/₂ f., 200 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 1600 mm. 79⁸/₈ k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79⁷/₈ k. 8 K. 30 f., 650 mm. 79³/₈ k. 8 K. 25 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79⁵/₈ k. 8 K. 17¹/₂ f. sárga, 200 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 150 mm. 7⁷/₈ k. 8 K. 22¹/₂ f., 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f. sárga.

Fehérmegyei: 1200 mm. 77 k. 7 K. 97¹/₂ f., **Festmezevidéki:** 300 mm. 79⁶/₈ k. 8 K. 15 f., 600 mm. 79⁸/₈ k. 8 K. 07 f., 100 mm. 79⁵/₈ k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79⁵/₈ k. 8 K. 12¹/₂ f., 400 mm. 79³/₈ k. 8 K. 17¹/₂ f., 260 mm. 78²/₈ k. 8 K. 15 f., 500 mm. 77⁴/₈ k. 7 K. 97 f. **Budára,** 200 mm. 76 k. 7 K. 90 f. **Raktáru:** 1700 mm. 76 k. 7 K. 77¹/₂ f.

Mind három hónapra.
Rozs: 150 mm. 6 K. 42¹/₂ f., **Zab:** 100 mm. 5 K. 75 f., 100 mm. 5 K. 52¹/₂ f., **Tengeri:** 100 mm. 6¹/₂ K. 20 f., **Kőbányára,** 200 mm. 5 K. 10 f.

Készpénzfizetés mellett.
A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktörzsde szűkösán szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm árs		Kilós	50 kilogramm árs	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	uj	—	—	—	—	—
	76	7.70	7.85	79	8.05	8.15
	77	7.70	7.90	80	8.10	8.25
	78	7.90	8.10	81	8.15	8.30
Fehérmegyei	uj	—	—	—	—	—
	75	7.70	7.80	79	8.—	8.10
	77	7.70	7.90	80	8.05	8.15
	78	7.85	8.—	81	8.—	8.15
Festvidéki	uj	—	—	—	—	—
	73	7.60	7.75	79	7.90	8.—
	77	7.65	7.85	80	7.95	8.10
	78	7.85	7.95	81	8.—	8.15
Bánági	uj	—	—	—	—	—
	76	7.60	7.75	79	7.90	8.—
	77	7.65	7.85	80	7.95	8.10
	78	7.80	7.90	81	8.—	8.15
Bácskai	uj	—	—	—	—	—
	73	7.70	7.85	79	7.90	8.—
	77	7.75	7.95	80	8.—	8.15
	78	7.85	8.—	81	8.—	8.15

Egyéb gabonafélék	Kilós	50 kilogramm árs	
		K.-tól	K.-ig
Buza	uj	—	—
	uj	6.40	6.60
	uj	6.25	6.40
Arpa	uj	6.60	6.80
	uj	6.40	6.60
Kéles	uj	6.10	6.30
Zab	uj	6.50	6.70
	uj	6.45	6.65
Tengeri	uj	6.35	6.55
	uj	6.25	6.45
	uj	6.10	6.30
Rozs	uj	—	—
	uj	5.50	5.70
	uj	5.35	5.55
Rapca	uj	—	—
	uj	10.75	11.—

A határőrszolgálat folyamán a következő kölések történtek:

Áprilisi buza 1904. : 7.87—7.89
Októberi buza 1904. : 7.83—7.70
Áprilisi rozs 1904. : 6.59—6.60
Októberi rozs 1904. : 0.—0.—
Áprilisi zab 1904. : 5.50—5.51
Májusi tengeri 1904. : 5.35—5.34

Déli egy órákor a következő záróárak állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1904. : 7.88—7.89
Októberi buza 1904. : 7.89—7.70
Áprilisi rozs 1904. : 6.59—6.60
Áprilisi zab 1904. : 5.50—5.52
Májusi tengeri 1904. : 5.35—5.34
Repece augusztusra 1904. : —.—

Délután fél 5 órákor zárul:

Áprilisi buza 1904. : 7.87—7.88
Októberi buza 1904. : 7.63—7.69
Áprilisi rozs 1904. : 6.60—6.61
Áprilisi zab 1904. : 5.50—5.51
Májusi tengeri 1904. : 5.33—5.34

A budapesti értéktörzsde.

Alacsonyabb külöldi jegyzésekre kedvelten hangulattal nyílt meg a tőzsde és csak csekély forgalom fejlődött. Délben alacsonyabb berlini jegyzésekre csekély ingadozás után bággyadt lett az irányzat és az értékek árvesztéséget szenvedtek. Valuta és ércárú is ocsóbbodott.

A helyi értékek piacán szintén gyöngült az irányzat.

Előzősde: Gyöngébb. *Oszták Hitelrészvény* 671.—670.—. *Magyar Hitelrészvény* 767.50—766.25. *Oszták-Magyar államvasuti részvény* 671.—770.—. *Városi villamos vasut* 327.—321.—. *Magyar koronaárjadék* 99.05 korona.

A déli tőzsde. Bággyadt. A következő értékekben volt forgalom: *Oszták Hitelrészvény* 676.70—668.50 668.75. *Magyar Hitelbank részvény* 763.75—765.25—765.—. *Oszták-magyar államvasut részvény* 670.25—668.50. *Rumamurányi vasmi részvény* 479.—478.50. *Magyar leszámitoló bank részvény* 481.—. *Jelzőlogbank részvény* 518.—517.60. *Közuti vasp. részvény* 559.—. *Városi villamos vasut* 326.50—325.50 korona.

A helyi értékek piaca gyöngült. **Kötetett:** *Hazai bank részvénytársaság* 214.—. *Első budapesti gőzmalom részvénytársaság* 1300.—. *Magyar villamosági részvénytársaság* 304.—302.— korona.

A primuméletben díjbiztosításokért fizettek: *Oszt-*

rák hitelrészvényekért holnapra 5.—6.— korona, 8 napra 12—13 korona, 1904. február végére 22—24 korona.

1/4 órákor zárul: *Oszták Hitelrészvény* 671.—. *Magyar hitelbank részvény* 467.—. *Leszámitolóbank részvény* 481.50. *Rumamurányi vasmi részvény* 480.—. *Oszták-magyar államvasuti részvény* 671.25. *Közuti vasut részvény* 590.60. *Városi villamos vasut részvény* 327.— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar államadósság.		b) Oszták államadósság.	
Pérez	Áru	Pérez	Áru
Arany, 50 aranyfrón	119.25	119.75	1870. 800 K-49
Koronaárjadék	99.—	99.30	Magyar földhatalmi
Korona, utl. febr.	99.—	99.30	Kötvény
Korona, 20/100	90.90	91.20	Horró-szlav. jelző-
Allamköl. vaskapu	66.—	67.—	log földv. kötvény
celj. aranyban	—	—	Törzst. kötvény
			nyor.-kölcs. 200 K
			154.— 168.—
Korona, máj.-aug.	100.50	101.—	Ezüstj. 4% 100.50
Papír, febr.-nov.	100.50	101.—	Arany, 50 aranyfrón
Eüdtárjadék	100.50	101.—	Koronaárjadék
			100.50 101.—
Rosszai áll. köles.	95.25	94.25	Szeb. als. köles, 2%
Bolgár államvasuti	147.—	108.—	Ungazn. osztr. felül-
jelzőlogkölcsön	—	—	bélyegszelvény
			100.— 102.—
			100.— 102.—

d) Egyéb nyilvános kölcsönök.

Budapesti ötv. 1897.	4% köles.	97.75	98.75	Temes-Bécs-társulat 4% köles.	97.40	97.70

Bankok.

Angol-oszták bank	225.—	225.—	Magyar keresked.	572.—	576.—
Budapesti bank	192.—	110.—	Magyar leszámitoló-	—	—
egyesület	—	—	bank	—	—
Első magyar ipar-	319.—	362.—	Ungazn. febr. med.	461.—	462.—
bank	—	—	Magyar közp. jelz.	—	—
Fiumei hitelbank	139.—	142.—	Magyar közp. jelz.	1075.—	1100.—
Hazai bank rész-	—	—	Magyar közp. jelz.	—	—
vény-társaság	214.—	216.—	Oszt. hitelbank	—	—
Hermes m. áll. vál-	—	—	Ungazn. febr. utl.	638.75	670.25
tozóbank	240.—	250.—	Oszták-magyar	—	—
Horvát osztr. jelző-	—	—	bank	1500.—	1610.—
logbank	240.—	243.—	Pesti magyar kö-	2375.—	2385.—
Magyarállamias hit-	—	—	rekedelmi bank.	—	—
telbank	—	—	Unióbank	640.—	642.—
Ungazn. febr. med.	765.—	755.50	Horvát keresk. bank	—	—
M. sztr. és járadék	430.—	430.—	M. sztr. és járadék	—	—
Magyar jelzőlog-hi-	—	—	Koronaárjadék	1730.—	1730.—
telbank	—	—	Ungazn. febr. med.	517.50	518.50

Bányák és téglagyárak.

Epest-szentföldi	300.—	320.—	Kőszénbánya és tégl-	450.—	455.—
terület	—	—	gyár	—	—
Együtt. tégl- és	50.—	51.—	Magyar állami rész-	96.—	101.—
cent-nyár	—	—	vény-társaság	—	—
Eszék-magyarorszá-	239.—	232.—	Magyar áll. kőszén-	236.—	239.—
gyár	—	—	bánya r.-társ.	—	—
Kőszénbánya	450.—	460.—	Magyar kerámia-	120.—	125.—
gyár	—	—	gyár	—	—
Kis-Schmid gránit-	99.—	104.—	Magyar kőszén-	603.—	665.—
részvénytársaság	—	—	bánya	—	—
Kőbányai téglagyár	255.—	260.—	Ullaki tégl- és	300.—	303.—
gyár társaság	—	—	műszegő	—	—

Előzősde-társaságok.

Bécsi biztosító társulat	435.—	445.—	Fonócska, pesthlat.	240.—	245.—
Bécsi élet- és járadék	690.—	680.—	Magy. jég- és vízszel-	312.—	325.—
társ.	—	—	vető társ.	—	—
Bécsi magyar állami	7025.—	7075.—	Pannónia vízszel-	200.—	225.—
bizt.-társ.	—	—	vető társ.	—	—

Takarékpénztárak.

Belvárosi takarékpénztár	228.—

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1904. január hó 30-án.

Előszór:

Orfeusz

Opera 4 szakaszban. Zenéjét szerző Gluck Kristóf. Szövegét írta Molnár Ferd. Várady Sándor.

Személyek:

Orfeusz Somparini Erosz Szoyer
Euridika Kaecér

Utáns:

A törpe granátos.

Ballett-egyveleg 1 felvonásban. Szövegét írta és koreografiját készítette Guera Miklós. Zenéjét szerzte Szikla Adolf.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1904. január hó 30-án.

A nők barátja.

Vígjáték 5 felvonásban. Írta ifj. Dumas Sándor Fordította Kürthy Emil.

Személyek:

De Ryons Nádaj Jane de Simrose Márkus
Montégre Horváth Leverdetné Szacsavayné
De Simrose Mihályfi Hackendorf Dalli
Des Targettes Gyónás Leverdet B. Paulay
De Chantrín Dezső József Latabár
Leverdet Vizvári Inas Narcizs

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1904. január hó 30-án.

A mormota.

Bolhózat 3 felvonásban. Írta Mars és Xanrof. Fordította Kürthy Emil.

Személyek:

Canibel Góth Cesarine Nógrády
Diane Varsányi Lebarjol Tanay
Dubar Tapolczai Glacis Szerémy
Aurélié Gazi Chemette Sarkadi
Méraudet Balassa Pasiphae Nikó

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1904. január hó 30-án.

Katinka grófné.

Nagy operett 3 f. o., előjátékkal. Írta Faragó Jenő. Zenéjét szerzette Hüvös Iván.

Személyek:

Romanovszky Kiss M. István gróf Irsai
Katalin grófné Harmath Anna grófné Krecsányi
Ulászló gróf Szirmai Katinka Küry
Simon gróf Kiss K. Teofil herceg Kovács M.
János gróf Báti ut Pető, diák Komlósi
Lodoiska Szahajda Reseda Kápolnai
Laura grófné Kaposi Aranyvirág Sántori
Erzsébet Molnár Ulrics Ujvári
Ján Pintér Pásztorfi Szentmiklósy

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1904. január hó 30-án.

Sherry.

Operett 3 felvonásban. Írta Ordonneau. Fordította Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzette Félix Hugó.

Személyek:

Mac Sherry Tollagi Pepita Szentgyörgyi
Jane Kornai Leonardy Szabó
Anatol Ráthonyi Aurillac Heltsi
Misügrette Zöldi E. Katalin Tomcsányi

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1904. január hó 30-án.

A fecskék.

Operett 3 felvonásban. Szövegét egy francia vígjátékból írta Pásztor Árpád, zenéje Konti József-től.

Személyek:

V. Fülöp Thury Udvarmester Gabányi
Ruber vicomte Vécsey Zárda főnőknő Erdei B.
Duboulois Papp M. Testőrztisz Oláh
Amélie Szamosi Jeroszlevina Magay
Louison Fedák Háznagy Csah
Raton Ferenczy A jegyző Szomori

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1904. január hó 30-án.

Bajza-ünnepély.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

„GRIMM“ Karlsbadi keztüü

a legjobbak.
Egyedüli főraktár és nagybani eladás
Muskát és Társa
égető
Budapest, Szerencsen-utca 10.
Nagy választék orna- és különböző keztüü-
különlegességekben.

A legjobb új és egyszer használt ZSÁK

vizhatlan ponyva legolcsóbban kapható
FISCHER J. ponyva- és zsákruházában
Budapest, V., Nádor-utca 31-33.
Veszek állandóan minden mennyiségben használt
zsákok és becserelek ujkra használt terményzsákokat
Ponyvakücsöző-intézet. Legszolidabbsz kizsgálás.
Alapítva 1882.

Schmidt M.

szíjártó, nyerges és bőrdobos
Budapest, VIII., Kerepesi-ut 25. sz.
Ajánlja saját gyármányu kocsizó és
lovagló-szerzőműveit, minde-
nemű utazóbőröndök, pénz, szil-
var- és cigaretta stb. tárcáit.
Megrendelések és javítások pontosan
és jutányosan eszközölköttek. Árjegyzék bérmentve.

Kimutatás

a „Soroksár és vidéki Takarékpénztár
mint szövetkezet felszámolás alatti“ ügyeinek
lebonyolításáról. (A keresk. törv. 206. §-a ér-
telmében). I. Teher: A) Részvények: Az 1899.
évi február 8-án tartott közgyűlésnek a budapesti
kir. korek. és váltótörvénysek 23031/99. számú
végzésével jórahagyott határozata értelmében a
szövetkezet részjegy-tulajdonosainak részjegyveit a
„Soroksár Vidéki Takarékpénztár Részvény-Társaság“
bevitálta. B) Tartozások: Az 1899. évi február
8-án tartott közgyűlésnek a fenti végzésével
jórahagyott határozata értelmében a szövetkezet
tartozásait a „Soroksár Vidéki Takarékpénztár
Részvény-Társaság“ kifizette a II. alatti ellen-
értéke fejében. II. Vagyon: A) Lejtár: Felszerelés,
nyomatványok. Az I. A. és B. alattiakért a
„Részvény-Társaság“ tulajdonosa ment át. B) Kö-
vetelések: Az I. A. és B. alatti ellenértéke fejében
a „Soroksár Vidéki Takarékpénztár Részvény-
Társaság“ tulajdonosa monnek át azzal, hogy a
követelések behajtását a felzámoló kötelesek vég-
gezni, aminek megtörténte után fog a cég töröltetni.
Soroksáron, 1904. január hó 26-án.
A felszámoló.

Nélkülszethetlen segédkönyv.
Kiváló szakmunka.
LEVELÉZŐK, KÖNYVELŐK
és mindazok számára, kik a
kereskedelmi terén működnek
**MAGYAR ÉS NÉMET
KERESKEDELMELI LEVELÉZÉS**
egyszeresmind kereskedelmi ismertető.

IRTÁK:
JÓNÁS JÁNOS és DR. SCHACK BÉLA
a pozsonyi felső kereskedelmi
iskola igazgatója. főigazgató, a keresk. isk. tanár-
képzésben a levelés és ker-
ismertető t. mára.

A mű ára füvé 16 kor. Egész vászonkötésben 20 kor.
Havl 2 koronás részletfizetésre is kapható.
Megrendelhető minden könyvkereskedésben és a
kiadónál:

LAMPEL R. (Wodianer F. — és Fial)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

A Hazai Bank Részvénytársaság IX. évi rendes közgyűlését

1904. évi február hó 17-én, délelőn 12 óraker fogja Budapesten,
a bank helyeiseiben megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
  2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, határozat a nyereségy felosztása iránt és a felmentés megszavazása.
  3. 15 igazgatósági tag választása.
  4. 1 felüg elő-bizottsági tag választása.
  5. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
- E közgyűlésre a t. c. részvényesek azzal a figyelemzettel hivatnak
meg, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében a közgyűlésen 25 drb rész-
vény után egy szavazattal bir minden részvényes, a ki részvényeit a még
le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre külfizott határnap elő t 8 nap-
pal a társaság pénztáránál Budapesten, vagy hirdetményben e célra ki-
jelölt más helyen letette és hogy minden további 25 részvény ugyanazon
feltételek mellett szintén 1—1 szavazatra jogosít; mért is e szavazati jog
érvényesítése céljából a részvények szelvényekkel együtt február 9-én déli
12 óráig vagy a bank értékpapírpenztáránál, vagy a Pesti ház első
takarékpénztár egyesület főpénztáránál, vagy a bécsi Niedorosterreichische
Escompte Gesellschaft főpénztáránál letendők, a hol ez alkalomból a meg-
vizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt átvethető,
Budapesten, 1904. január hó 29-én.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

BUTOROK Nevelőnöket

részletfizetésre!
HÁLÓ- és ebédidőszobaberende-
zések, valamint egyes darabok
saját készítményű diván-
ok, matracok, sodrony-
ágybetétek, függőlámpák
figyelők órákban mint bármely
előnyös üzleti feltételek mellett

A 18480. számú
„Eljárás és készülek fémeknek electro-
lytikus uton való lecsapására“ című, 1900.
január 31-ről és a 23117. számú „Készülek fém-
eknek electrolytikai lecsapására“ című,
1901. június 4-ről kelt magyar szabaddalmakra
vevők vagy engedményesek kerestetnek.
Szives ajánlatokat „W. F. 9391“ jel. alatt továbbít
Mosse Rudolf Bécs I., Seilerstätté 2.

Meghívó.

A „Soroksár Vidéki Takarékpénztár Részvény-Társaság“ VI-ik rendes közgyűlését

folgy évi február hó 20-án, délután 3 óraker tartja meg Sorok-
sáron, az intézet helyeiseiben, melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.
Napirend: 1. I közgyűlési jegyző, 2 jegyzőkönyv hitelítő és 3
szavazatszó választása. 2. Az igazgatóság jelentése a mult fizetésé érd-
ményéről és a mérleg előterjesztése. 3. A felügyelő-bizottság jelentése. 4.
A tiszta nyereség felosztása iránti határozat. 5. Az igazgatóság és fel-
ügyelő-bizottság felmentvényének megadása. 6. Az igazgatóság 3 tagjának
választása a kiléptettek helyett. 7. A választmány 6 rendes tagjának választá-
sa az alapszabályok 22. §-a értelmében a társaság pénztárába letétbe he yezzék.
Soroksáron, 1904. január 20.
Az igazgatóság.
Zárszámadás. Mérlegszámla 1903. december hó 31-én. Vagyon: Pénztár-készlet 20,032,47 K. Váltó-tárca 40,331 — K. Jelzáloggal bizt. váltók
tárcaja 612,335 — K. Folyó számla 15,140,45 K. Lejtár 1800 — K. Intézeti ház
46,003,48 K. Arveresen vett ingatlanok 98,129,79 K. Összesen 883,779,19 K.
Teher: Részvénytőke 250,000 — K. Takarékbetétek 206,822,50 K. Vissze-
számított váltók 233,325 — K. Letét 572,88 K. Osztalék-alap 8,658,77 K.
Fel nem vett osztalék 238 — K. Nyereség-átmozhat 4,398,03 K. Nyereség mint
egyleneg 19,200,01 K. Összesen 883,779,19 K.
Veszteség- és nyereség-számla. Veszteség: Különböző költsé-
gek 1819,78 K. Visszeszámított váltók kamatai 11,377,83 K. Adó 5,490,27 K.
Takarékbetétek kamatai 13,255,29 K. Tőkekanat-adó 1,329,79 K. Tiszti fizetés
4,473 — K. Nyomatványok 480,61 K. Házak fent. költsége 2,318,31 K. Tiszta
nyereség 23,658,04 K. Összesen 64,232,92 K. Nyereség: Váltókatamt 7,860,36
K. Jelzáloggal bizt. váltók kamatai 44,020,15 K. Házber jövedelem 7,001,10 K.
Késedelmi kamatok 263,28 K. Nyereség-átmozhat 4,398,03 K. Összesen
64,232,92 K. Soroksár, 1903. december hó 31-én. Gottesmann Henrik s. k.
főkönyvelő. Heitner Bernát s. k. könyvelő, Herti Ferenc s. k. pénztáros.
Stéger Károly s. k. ig. elnök. Höckst József s. k. Schleiring János s. k.
Stöckl Antal s. k. Neumayer Sebő s. k. Hartmann Márton s. k. Schubert
János s. k. Zwick Tamás s. k. Heizenberg r Miklós s. k. ig. tagok. Ezen
mérlegszámlát, veszteség- és nyereség-számlát az üzleti könyvekkel egybe-
hasonlítva, megegyezőnek találuk. Soroksár, 1904. január hó 20-án. Pillér
Péter s. k. Varga Lajos s. k. Hochstein Tamás s. k. f. b. tagok.

FOVAROSI ORFEUM

VI. Nagymező-utca 17.
Ma és mindnap

Vénusz a földön
Létko nagy operette

MARIOT félléptérel

Darras akrobaták

Egészen új varieté-műsor

Hirtelen harag
a Tarka Színpad nagyszerű előadása
stb. stb.

A Műkerben reggeltől 6 óráig Vörös Elek előadás-
kara hangversenyez.

Ajánlok kitűnő Balatonmelléki
asztali bort.

hamiltatlan, tiszta minőségűet kezeséget válllok.
1 liter vételnd: 80 fillér.
10 liter vételnd: 80 fillér.

Az üres üvegek 20 fillérbe szimulitnak és ugyanazon árban
vételnek vissza.

Simon István, főútleit: V., Váci-
körút 12. szám.
Fiók-üzletek: V., Váci-körút 60. szám.
VI., Teréz-körút 35. sz.

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és
elnyálkásodás ellen
gyors és biztos hatásnak
Eljen!
EGGER mellspasztillái
az étvágyat nem rontják és
kifűnő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona
Próbadoz 50 fillér.
Fő- és értéktulédál raktár:
NÁDOR-gyógyszertár
Budapest, VI., Ádókörút 17.
Egger mellspasztilla
csakhamar megszabadít!

Színházak heti műsora.

Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Nepeszínház	Magyar színház	Király színház	Urania színház
d. u. Vasárnap este	A bor Himnusz. Hunyadi László Egyenlőség	Józi A mormota	Szokott katona Katinha grófné	A drótoszt Sherry	Aranyvirág A fecskék	Modern asszony Az éjféli nap országa

